

VIẾT CHO CON GÁI

Lại Thế Luyện & Kim Phụng

Phát hành theo thỏa thuận giữa Công ty Văn hóa Hương Trang và tác giả. Nghiêm cấm mọi sự sao chép, trích dịch hoặc in lại mà không có sự cho phép bằng văn bản của chúng tôi.

GPXB số 164-2010/CXB/19/02-15/VHTT

QĐXB số 106/QĐ-VHTT

In ấn và phát hành tại Nhà sách Quang Minh 416 Nguyễn Thị Minh Khai, P5, Q3, TP HCM Việt Nam

Published by arrangement between Huong Trang Cultural Company Ltd. and the author.

All rights reserved. No part of this book may be reproduced by any means without prior written permission from the publisher.

LẠI THẾ LUYỆN & KIM PHỤNG

Quà tặng trái tim

VIÉT CHO CON GÁI

NHÀ XUẤT BẢN VĂN HÓA THÔNG TIN

CÙNG CÁC BẬC CHA MỆ (THAY LỜI TỰA)

on cái không chỉ là tương lai tuổi già của chúng ta, mà còn là một phần vô cùng quan trọng ngay trong cuộc sống hiện tại mỗi ngày...

Vào những buổi chiều, nhìn con chập chững những bước đi đầu tiên trước sân nhà, trái tim bạn bỗng ngập tràn hạnh phúc. Nhưng rồi khi đưa mắt nhìn về phía chân trời xa, có thể đôi lúc bạn sẽ không khỏi băn khoăn tự hỏi: mình phải quan tâm, dạy dỗ con như thế nào đây? Bởi vì, chính việc biết sớm quan tâm, dạy dỗ con cái ngay từ tuổi ấu thơ mới tạo nên những bước phát triển vững chắc trong suốt đường đời sau này của con cái bạn.

Việc giáo dục con người phải được bắt đầu tuổi ấu thơ, từ gốc rễ là gia đình. Giáo dục con cái - tức là chuẩn bị hành trang cần thiết cho con cái bước vào đời - là một công việc đầy khó khăn và phức tạp! Đây là trách nhiệm cao cả nhưng cũng rất nặng nề đặt lên vai các bậc làm cha mẹ! Thế nhưng, ngày nay rất nhiều bậc cha mẹ đang nuôi dạy con giống như hối hả tham gia vào một cuộc chạy việt dã, nghĩa là chưa chuẩn bị được gì nhiều trước khi tham gia cuộc chạy đầy cam go này...

Theo dòng chảy hối hả của thời gian, cùng những công việc mưu sinh vất vả, bỗng một ngày, bạn thấy con gái yêu của mình đã bước vào tuổi thiếu niên. Con bạn mỗi lúc một lớn lên thì bạn cũng càng thêm tuổi. Sự cách biệt khá xa về tâm lý của hai lứa tuổi càng tạo thêm cho bạn nhiều vấn đề nan giải trong việc giáo dục con - những vấn đề mà trước đây bạn chưa từng gặp.

Ngày nay, nhiều bậc cha mẹ vì lý do công việc mà thiếu thời gian dành cho gia đình, thiếu sự quan tâm đúng mức đến con cái. Phần lớn những nguyên nhân gia đình tan vỡ hoặc con cái hư hỏng đều bắt nguồn từ việc cha mẹ thiếu quan tâm hoặc không có đủ thời gian để nói chuyện với con.

Đặc biệt, trong bối cảnh xã hội ngày càng phức tạp, nếu cha mẹ bỏ bê, lơ là thì các con - nhất là con gái - do chưa đủ kinh nghiệm sống nên rất dễ vướng phải những sai lầm khó lường, như bị lôi kéo vào những điều xấu, những mặt trái không mong muốn của xã hội!

+++

Với cương vị của người làm cha mẹ, bạn muốn dành thời gian chăm sóc, quan tâm, định hướng tương lai cho con, và nhất là muốn được trò chuyện với con, lắng nghe những tâm sự, khúc mắc của con... Có thể bạn chủ quan cho rằng, trước đây mình đã từng sống qua lứa tuổi của con mình rồi, nên bạn chắc chắn là mình có đủ - thậm chí có thừa - những kinh nghiệm cần thiết để giáo dục con. Thế nhưng, dường như đứa con gái bé bỏng đáng yêu ngày nào nay không còn thích nghe những lời lẽ giáo điều, nặng nề, những bài học đạo đức cứng nhắc, rập khuôn, và cả những lý lẽ thiếu thực tế, mang tính áp đặt của bạn nữa! Bạn bực mình vì sao tính tình của con lại trở nên ương bướng quá đỗi! Bạn chẳng

thể nào hiểu nổi con mình đang nghĩ gì, đang cần gì và muốn gì?

Bạn càng tìm cách áp đặt con cái phải nghe theo những lý lẽ đúng đắn của mình thì con bạn lại càng không nghe lời bạn. Điều này thật dễ hiểu, vì khi bạn tìm cách áp đặt tức là bạn đang gây ra sự ức chế tâm lý cho con cái bạn đấy! Là cha mẹ, nếu chúng ta tìm cách can thiệp vào các vấn đề của con cái một cách thiếu khéo léo, tế nhị, chắc chắn con cái chúng ta sẽ tìm cách phản ứng lại.

Vậy thì, chúng ta phải làm sao đây? Vấn đề dường như càng trở nên nan giải!

Chính vì vậy, trong việc giáo dục con cái ngày nay, một trong những điều quan trọng được đặt ra là: cha mẹ cần phải tìm được cách nói chuyện phù hợp, sao cho những gì mình nói ra thật sự mang tính thuyết phục đối với con cái. Đôi khi, những lời tâm sự nhẹ nhàng lại có tác dụng khắc sâu những ý nghĩ tốt đẹp nơi tâm hồn con cái nhiều hơn so với những lời la mắng hà khắc, nóng nảy hoặc gàn dở...

Cuộc sống hằng ngày của chúng ta vô cùng phong phú, nhưng cũng quá đỗi phức tạp! Cho nên, cha mẹ cần định hướng cho con - nhất là khi con đang ở lứa tuổi thiếu niên - có được những cái nhìn đúng đắn về cuộc sống, về tình bạn, tình yêu, về định hướng nghề nghiệp tương lai... Cha mẹ tuyệt đối không nên có những hành động kiểu như la mắng, cấm đoán, ngăn cản, áp đặt... đối với con cái. Điều quan trọng là hãy để con cái được bước đi trên chính đôi chân của chúng. Cha mẹ chỉ là người hỗ trợ khi cần.

Với tập sách này, chúng tôi mượn hình thức những lá thư - mỗi lá thư đều chứa đựng những bài học thiết yếu nhất trong việc giáo dục con cái - để gợi ý cùng quý vị một phương pháp giáo dục mềm mỏng nhưng không kém phần hiệu quả. Các lá thư được trình bày như những lời tâm tình chia sẻ hơn là những bài học luân lý, và do đó chúng tôi tin chắc là sẽ rất thích hợp với tâm lý tuổi trẻ.

Trước đây, chúng tôi đã ra mắt bạn đọc cuốn "Viết cho con trai". Còn cuốn bạn đang cầm trên tay đây bao gồm những lá thư viết riêng cho con gái. Sở dĩ chúng tôi tách ra làm hai tập sách khác nhau vì việc giáo dục con trai và con gái phải khác nhau, do có sự khác biệt cơ bản về những đặc điểm phát triển trên các mặt tâm sinh lý của hai phái nam, nữ.

Giáo dục con trai và con gái đều là những công việc đầy khó khăn, nhưng giáo dục con gái thì càng chứa đựng nhiều vấn đề phức tạp, tế nhị hơn rất nhiều. Mọi tác động giáo dục của các bậc cha mẹ phải thực sự phù hợp với đặc điểm riêng của từng phái thì mới có hiệu quả!

Bạn hãy xem cuốn sách này như một món quà tặng tinh thần giản dị! Đôi khi, chỉ cần trao nó cho con gái yêu của mình cùng với một ánh mắt chan chứa yêu thương, có thể đã đủ để thay cho những lời bạn muốn nói với con! Rồi sẽ đến một ngày, con gái bạn cầm trên tay món quà bạn đã gửi tặng mà cảm thấy tình cảm yêu thương trong lòng trào dâng!

Với sự quan tâm, lo lắng, cố gắng tìm hiểu những đặc điểm tâm lý của con, cộng với một chút động viên, khích lệ đúng lúc, kịp thời, bạn hoàn toàn có cơ sở để tin tưởng một cách vững chắc rằng con bạn sẽ là một đứa con gái tốt, một công dân tốt và là một người phụ nữ có ích cho xã hội mai sau...

Chân thành chúc bạn sẽ có những người con ngoan ngoãn, xinh đẹp, giỏi giang. Đến một ngày, khi các con bạn đều đã trưởng thành, tương lai tuổi già của bạn nhất định sẽ là một cuộc sống mãn nguyện, tràn đầy hạnh phúc- như bạn hằng mong!

Thân ái! Các tác giả

NGÀY CON SINH RA ĐỜI

Ngày ... tháng ... năm ...

on gái yêu của cha!
Sau bao ngày tháng vất vả đợi
yay hôm nay con gái yêu của cha đã cất tiếng

mong, hôm nay con gái yêu của cha đã cất tiếng khóc chào đời! Con đang nằm bên mẹ, gương mặt thánh thiện của con đáng yêu biết dường nào. Mải ngắm nhìn con, dù chỉ mới vài phút thôi, nhưng cha cảm thấy hai cha con mình như đã gắn bó với nhau từ lâu lắm rồi!

Từ giây phút này, cha đã có một đứa con gái để gọi tên. Còn trước đây, đối với cha, việc có một đứa con gái chỉ là ước mơ và tưởng tượng mà thôi!

Ngày hôm nay, chính con đã biến ước mơ của mẹ, của cha, trở thành hiện thực.

Cha nhớ lần trước, lúc nhà mình có anh Minh Luyện - anh trai con, mẹ con đã từng phải sanh mổ. Cho nên, lần này sinh con, tuy đã là lần sinh thứ hai, nhưng cha mẹ vẫn lo lắng rất nhiều - nhất là mẹ! Không thể nào kể hết nỗi lo của người làm mẹ mỗi khi sinh con.

Kết quả siêu âm từ cách đây mấy tháng ở bệnh viện cho biết: con sẽ là con gái.

Những ngày cuối thai kỳ, trông mẹ con vô cùng mỏi mệt. Tiết trời mùa hè lại nóng bức, ngột ngạt. Nhìn mẹ con ở bệnh viện chờ sanh, lòng cha thấy thương mẹ con vô cùng... Trong cuộc đời này, có nỗi lo nào sánh được với nỗi lo của người mẹ sắp sinh con!

Hôm nay, cha đứng chờ ngoài hành lang bệnh viện mà như nín thở theo dõi những diễn biến bên trong phòng sanh. Chỉ đến khi nghe được tiếng khóc của con, cha mới thở phào nhẹ nhõm được phần nào. Hôm nay, con ra đời, vậy là nhà mình đã có đầy đủ "một trai, một gái". Thật tuyệt vời! Nói như dân gian thường nói, nghĩa là nhà mình "có nếp, có tẻ".

Con biết không? Cha đã đi dạo khắp bệnh viện, lặng lẽ đứng bên ngoài phòng kính ngắm nhìn và cảm thấy chẳng có con gái của ai đẹp bằng con gái của cha cả! Không biết cha có "hơi bị tự tin" quá hay không nhỉ?

Mấy ngày vừa rồi, mẹ ở bệnh viện chờ sanh con, anh trai của con tỏ ra háo hức vô cùng, cứ chạy nhảy tung tăng trong bệnh viện. Cứ buổi chiều đi học về là anh con lại đòi cha phải chở vào bệnh viện thăm mẹ, rồi luôn miệng hỏi: "Em gái con đâu?"

Con ra đời, cuộc sống nhà mình từ nay sẽ khác hẳn! Anh Minh Luyện từ nay đã có em gái rồi đấy! Chào mừng sự kiện này, cha đã phải in lại một bài thơ trong sách Tập Đọc ngày xưa để làm quà tặng anh của con.

Từ nay, Luyện nhà mình sẽ gánh vác thêm một trách nhiệm mới - trách nhiệm của một người anh trai đối với em gái nhỏ:

Làm anh thật khó!
Phải đâu chuyện đùa?
Với em bé gái,
Phải người lớn cơ!
Khi em bé khóc
Anh phải dỗ dành
Lúc em bé ngã
Anh nâng dịu dàng
Mẹ cho quà bánh
Chia em phần hơn

Có đồ chơi đẹp
Cũng nhường em luôn!
Làm anh thật khó
Nhưng mà thật vui
Ai yêu em bé
Thì làm được thôi!

À! Con gái yêu này! Mẹ đã quyết định đặt tên cho con là Diệu Linh. Tên này mang ý nghĩa gì? Sau này, khi con lớn, mẹ sẽ nói cho con nghe nhé!

Lúc đầu, cha định đặt tên cho con dài hơn cơ! Nhưng mẹ con nói, sau này lớn lên, tên con dài quá, đến lúc con đi học hoặc đi thi Toefl sẽ chỉ tổ khổ cho con thôi! Nhiều mẫu phiếu dự thi không đủ ô trống để điền tên con gái mình thì cũng phiền. Mẹ con quả là người có tầm nhìn xa!

444

Diệu Linh ơi! Con biết không? Nhìn con đang thiêm thiếp ngủ trong nôi, cha mẹ thương yêu con nhiều lắm! Cầu mong tương lai con sẽ được nhiều hạnh phúc, không phải chịu đựng quá nhiều gian khó như cuộc đời của cha mẹ.

Nếu một người trồng hoa muốn sau này những bông hoa mình trồng sẽ tỏa ngát hương thơm cho đời, thì ngay khi hạt vừa nảy mầm, người làm vườn phải biết chăm sóc kỹ lưỡng và vun xới cho cây hoa từng ngày. Cũng vậy, là người làm cha mẹ, muốn tương lai sau này của con tốt đẹp, cha mẹ phải biết quan tâm nuôi nấng, chăm sóc, yêu thương và dạy dỗ con - ngay từ những ngày con còn thơ bé.

Hôm nay, cha viết lá thư này để khi con lớn lên, con có thể đọc lại. Khi đó, con sẽ hiểu rằng, con đã được sinh ra trong tình yêu thương của gia đình như thế nào!

Còn bây giờ, cha phải lo việc làm giấy khai sinh cho con đây!

NHỮNG NĂM THÁNG TUỔI ẤU THƠ

Ngày ... tháng ... năm ...

on gái yêu của cha!
Con còn bé lắm! Làm sao con có thể hiểu hết được những điều cực khổ và những nỗi mong đợi của cha mẹ dành cho con?

Trên cuộc đời này, thử hỏi có hình ảnh nào đẹp bằng hình ảnh của người mẹ hiền đang âu yếm đứa con thơ giữa vòng tay yêu thương của mình. Nhưng trên đời này, thử hỏi có nỗi lo toan, vất vả nào bằng nỗi lo toan của cha mẹ nuôi dạy con cái mình khôn lớn?

Có con rồi, cuộc sống của cha mẹ trở nên bận rộn nhiều hơn! Bận rộn gấp trăm, gấp ngàn lần.

Con có biết, lúc con còn nhỏ, cha mẹ đã phải dõi mắt theo từng bước lớn lên của con?

Con có hiểu được, những đêm dài cha phải thức trắng để giúp mẹ con pha sữa, pha bột, giặt tã lót, giặt đồ...

Con có nhớ, ánh mắt của cha mẹ đã từng âu yếm nhìn con những lúc con biết nghiêng người, rồi con có thể lật được qua một bên. Cha mẹ vui biết bao khi nhìn thấy con mọc từng chiếc răng, những lúc mẹ chuẩn bị cho con ăn dặm.

Nghĩ rằng con gái thích chơi búp bê, mẹ con đã mua cho con một cô nàng búp bê thật đẹp, trong bộ trang phục kiêu sa, xinh xắn. Đôi mắt của búp bê rất đẹp, hai hàng lông mi cong vút. Để búp bê nằm xuống thì đôi mắt nó nhắm tít lại, nhưng khi cho nó đứng lên thì đôi mắt nó lại mở to ra. Mẹ từng hình dung ra cảnh tượng con sẽ yêu quý con búp bê như thế nào, rằng con sẽ vui sướng ôm búp bê vào lòng, hát cho nó nghe, ru cho nó ngủ... Vậy mà, chỉ được một thời gian ngắn, con búp bê của con trở nên cực kỳ thảm hại: đầu đi đằng đầu, chân đi đằng chân, tay đi đằng tay...

Rồi cũng đến lúc, con có thể ăn được cơm. Cha mẹ phải cực khổ vô cùng vì tật biếng ăn, tật ăn lâu, ăn ngậm của con. Con gái ơi! Làm gì mà con cứ ngậm hoài như vậy, không chịu nhai cũng chẳng chịu nuốt? Nhiều lúc chỉ vì cho con ăn mà cha mẹ như muốn gây gổ với nhau.

Năm con lên 2 tuổi, con cứ xỏ đôi dép to đùng của cha rồi lê hai bàn chân đi khắp nhà. Tội nghiệp mẹ một ngày phải lau đi lau lại nền nhà không biết bao nhiều lượt. Không cho con xổ dép đi thì con giấy đành đạch, khóc lóc, kêu gào đủ thứ!

Lên 5 tuổi, con đã thích chọn quần áo đẹp mỗi khi cha mẹ chở con về thăm nhà ông bà nội, ngoại. Con biết tỏ ra đòi hỏi, vùng vằng mỗi khi mẹ chọn cho con một bộ áo quần không hợp với ý thích của con.

Đến lúc con đã đủ khỏe mạnh, cứng cáp, đã biết chạy, biết nhảy, thì trời hỡi, con là con gái mà nghịch ngợm hết chỗ nói! Nhà cửa nhìn lúc nào cũng như một... bãi chiến trường. Đồ chơi, sách vở, truyện tranh của con bày biện lung tung: trên nền nhà, trên bàn, dưới gầm tủ, gầm giường...

Công việc của cha lẫn mẹ đều bận rộn tối tăm mặt mũi: giảng dạy, nghiên cứu khoa học, viết báo, viết sách, tham gia các hoạt động xã hội, từ thiện. Mẹ của con, một người phụ nữ chân yếu tay mềm mà có thể đảm đương từng ấy gánh nặng trách nhiệm cùng một lúc thì quả là một chuyện rất phi thường! Chính vì vậy, cha luôn tìm cánh chia sẻ, đỡ đần công việc nhà, vừa khích lệ, động viên mẹ con rất nhiều.

Dù vất vả, khó khăn đến đâu, cha mẹ cũng phải kề vai sát cánh cùng nhau nỗ lực vượt qua, để có đủ điều kiện chăm lo cho tương lai của các con, và nhất là, để làm gương cho con cái...

Khổ nhất là những lần cha bất đắc dĩ phải đi công tác mấy tuần xa nhà, cứ nghĩ về mẹ và các con đang ở nhà là lòng cha lại lo lắng không yên! Anh Luyện con thì tuy tháo vát, nhanh nhẹn, nhưng tuổi còn bé quá, chưa đỡ đần được nhiều cho me.

Trong hoàn cảnh đó, cha đã gửi đăng bài "Một ngày nào đó" trên báo Phụ Nữ chủ nhật, số ra ngày 19-09-2004, như một món quà tinh thần dành tặng riêng mẹ con, đồng thời cũng là tiếng nói đồng cảm, chia sẻ với hoàn cảnh vất vả của những người mẹ khác đang có con nhỏ:

"Một ngày nào đó...

Một ngày này đó... khi con mình lớn lên, ngôi nhà sẽ trở nên sạch sẽ. Những bức tường nhà sẽ không còn hình vẽ nụ cười của những khuôn mặt nham nhở, sẽ không còn những ngón tay chân dính đầy trên khung cửa sổ, sẽ không còn những thanh kẹo sô cô la bôi quẹt tứ tung.

Một ngày nào đó... khi con mình lớn lên, mình sẽ thảnh thơi để đọc một quyển sách mà không phải ngừng lại bất chợt để gắn cho con cái mũi con gấu bông vừa bị nó kéo làm rơi tuột ra; sẽ không phải chạy đi nhặt cho con con búp bê mà nó vừa liệng ra khỏi cửa sổ.

Một ngày nào đó... khi con mình lớn lên, mình sẽ không còn phải chui vào gầm giường để nhặt giúp trái bóng vừa bị lăn vào trong đó; sẽ không còn phải lục tìm cho con cây bút chì để lạc đâu mất trong ngăn kéo bàn học; mình sẽ tha hồ đọc những mẩu hài hước trên báo mà không còn phải khó chịu nghe tiếng con khóc oe oe.

Một ngày nào đó... khi con mình lớn lên, mình sẽ được thoải mái thong thả mua sắm ở siêu thị mà không phải lo âu con mình ở nhà đang khát sữa. Mình sẽ tha hồ có thời gian để lựa chọn những món hàng mình thích, từ màu sắc, hương vị, đến những món quà khuyến mãi hấp dẫn kèm theo.

Một ngày nào đó... khi con mình lớn lên, mình sẽ lại có thời gian gặp gỡ bạn bè như ngày mình chưa lấy chồng. Mình sẽ được ngồi thưởng thức hương vị của những món ăn tuyệt vời, trong một hiệu ăn sang trọng, dưới ánh đèn cầy nến lãng mạn.

Một ngày nào đó... khi con mình lớn lên, mình sẽ tha hồ thả mình trong bồn tắm nước nóng thư giãn, mà không còn phải bực mình vì quả bóng hay con búp bê bị kẹt trong phòng tắm; mình sẽ không còn phải bất chợt nghe tiếng con gọi: "Mẹ ơi! Nhanh lên, giúp con với..."

Vâng! Một ngày nào đó, khi con của bạn lớn lên, chắc chắn cuộc sống của bạn sẽ khác hẳn. Các bạn sẽ sống những ngày còn lại của cuộc đời mình, trong căn nhà của mình với sự tĩnh lặng... và đơn điệu... và trống trải... và ... chỉ có một mình thôi!

Hối những người đang được làm mẹ và có con nhỏ, các bạn hãy sống thật hạnh phúc với những gì mình đang có. Đừng mất thời gian để nghĩ về "một ngày nào đó", vì khi một ngày nào đó đến, chắc chắn các bạn sẽ cảm thấy hối tiếc và muốn được trở lại sống những ngày hạnh phúc như ngày hôm qua...

444

Con gái yêu! Những kỷ niệm thời thơ ấu của con sẽ là những ký ức đẹp mãi trong lòng cha và me!

NHỮNG CHỮ CÁI ĐẦU TIÊN

Ngày ... tháng ... năm ...

Thời gian trôi qua thật nhanh! Mới ngày nào còn nằm trong nôi, nay con đã chuẩn bị bước vào tuổi đến trường.

)on gái yêu của cha!

Cha mẹ đã mong đợi ngày này từ rất lâu rồi!

Con vào lớp Một. Với người làm cha mẹ, vào ngày "toàn dân đưa trẻ đến trường", được đưa đón con mình đi học là một niềm hạnh phúc.

Lúc đưa con đến trước cổng trường, con cứ mãi phụng phịu không chịu rời tay mẹ. Mẹ càng tìm cách buông con ra thì con càng khóc thét thật to và cứ nằng nặc đòi về.

Tình cảnh của các phụ huynh khác cũng tương tự như vậy.

Cha đứng nhìn cảnh tượng đó mà thấy lo: Liệu rồi con có sớm thích nghi được với môi trường mới này hay không? Vậy mà con gái của cha thích nghi với môi trường mới thật nhanh. Buổi chiều, cha mẹ đón con về, nhìn cánh tay con vẫy vẫy cùng với nụ cười hớn hở trên gương mặt: "Ở trường vui lắm, mẹ ơi!", thì những nỗi lo lắng trong lòng cha bỗng tan biến...

Nhìn nét mặt con xinh tươi như bông hoa, khiến cha liên tưởng đến những ca từ trong bài "Em là hoa hồng nhỏ" rất tuyệt vời của cố nhạc sĩ Trịnh Công Sơn:

Em sẽ là mùa xuân của mẹ
Em sẽ là mùa nắng của cha
Em đến trường học bao điều lạ
Môi biết cười là những nụ hoa
Trang sách hồng nằm mơ màng ngủ
Em gối đầu trên những vần thơ
Em thấy mình là quê nhà nhỏ
Tình nồng thắm, như mặt trời xa
Trời mênh mông, đất hiền hoà
Bàn chân em, đi nhè nhẹ
Đi giữa trời biển rộng bao la...
Chim có rừng, bầy chim làm tổ
Sông có nguồn, từ suối chảy ra

Tim mỗi người là quê nhà nhỏ Tình nồng thắm, như mặt trời xa...

444

Diệu Linh này! Từ hôm nay, thời gian mà con dành xem phim hoạt hình vào mỗi tối sẽ ít đi đấy, thay vào đó là thời gian con ngồi học. Bắt đầu từ hôm nay, con cần rèn luyện thói quen dành một khoảng thời gian nhất định vào buổi tối cho sách vở một cách đều đặn mỗi ngày. Bất cứ ai cũng cần rèn luyện những thói quen tốt như vậy ngay từ khi còn bé. Thói quen này sẽ giúp ích nhiều cho con khi sau này con đã trưởng thành. Chỉ cần dành ra một khoảng thời gian ngắn mỗi ngày như vậy thôi, con sẽ có đủ thời gian để đọc, để học những gì cần thiết nhất cho cuộc sống của con...

Buổi tối hôm nay, dưới ánh đèn bàn, nhìn mẹ ngồi dạy con tập viết chữ, lòng cha thật xót xa. Mẹ tận tụy hướng dẫn con tư thế ngồi, cách cầm bút trong tay sao cho đúng, cách uốn nét chữ sao cho đẹp. Tuổi con còn nhỏ, còn mải chơi, chưa thể tập trung chú ý như người lớn được. Thỉnh thoảng, con ngước nhìn mẹ: "Mẹ ơi! Con mỏi tay quá. Con muốn đi chơi với các bạn!" Nhưng mẹ con nghiêm khắc: "Con phải viết hết trang này đã!"

Thôi! Chịu khó cố gắng thêm một chút nữa nhé con! Mẹ cũng chỉ muốn tốt cho con thôi...

*

Hôm nay, con đang bước những bước đầu tiên trong hành trình hướng về tương lai!

Học tập là một hành trình dài lâu - một hành trình suốt cuộc đời!

Ngày hôm nay, con tập viết từng chữ cái. *O* tròn như quả trứng gà. Ô thì có mũ, Ở thì có râu...

Lên lớp 2, lớp 3, con sẽ tập viết chính tả, rồi tập làm toán, làm văn...

Bất cứ nhà văn, nhà khoa học vĩ đại nào trên thế giới cũng đều đã từng bắt đầu học giống như con ngày hôm nay vây!

TUỔI ĐỆP NHẤT ĐỜI NGƯỜI

Ngày ... tháng ... năm ...

Hôm nay là sinh nhật con tròn mười lăm tuổi. Con đã ra dáng thiếu nữ rồi, càng lớn càng thêm xinh đẹp. Nhìn gương mặt hồn nhiên, tươi tắn của con, cha mẹ biết con là tài sản quý giá nhất, đẹp nhất mà cha mẹ từng có trong cuộc đời này.

Don gái yêu của mẹ!

Với bất cứ bậc cha mẹ nào cũng vậy, con cái bao giờ cũng là niềm hãnh diện, là kỳ vọng suốt đời của cả cha lẫn mẹ. Cha mẹ có bổn phận phải gìn giữ, chăm lo cho con cái.

Con gái tuổi mới lớn, sẽ có nhiều bỡ ngỡ trước cuộc sống, dễ mắc sai lầm. Tuy không phải lúc nào cha mẹ cũng ở bên cạnh con, nhưng con hãy hiểu rằng, từ thẳm sâu lòng mình, cha mẹ lúc nào cũng nghĩ về con, lo lắng cho con...

Lúc con còn nhỏ, mẹ thường dạy con biết lễ phép với người lớn, biết xin lỗi khi mình có lỗi,

biết cảm ơn khi người lớn cho quà, biết hòa nhã với bạn bè cùng tuổi, biết thương những người nghèo khổ... Đó là những bài học căn bản đầu tiên để làm người.

+++

Giờ đây, con đã bước vào tuổi thiếu niên, con còn phải học thêm nhiều phẩm chất đáng quý mà bất cứ người phụ nữ tuyệt vời nào cũng đều phải có. Dù ngày nay xã hội có nhiều thay đổi, dù ngày nay chúng ta đã bước vào thời hội nhập kinh tế toàn cầu, nhưng vẻ đẹp nơi những đức tính cao cả của người phụ nữ Việt Nam từ ngàn xưa đến nay vẫn được đề cao hơn bao giờ hết: dịu dàng, đôn hậu, đảm đang, thủy chung, chịu thương chịu khó...

Mẹ rất thương con. Mẹ dạy con thói quen thức dậy sớm vào mỗi buổi sáng để cầm lấy cây chổi quét nhà. Mẹ dạy con cách nhặt rau, vo gạo. Mẹ dạy con biết cách giặt quần áo cho thật sạch, biết cách ủi áo quần cho thật thẳng.

Năm ngoái, vào dịp nghỉ hè, cả nhà mình có dịp về quê thăm ngoại. Cha mẹ dạy con phải biết yêu quê hương, yêu con người, yêu mảnh đất nơi

mình sinh ra. Con phải biết trân trọng thành quả lao động nhọc nhằn của con người, yêu cánh đồng làm ra hạt lúa, biển làm ra hạt muối...

Dù ngày hôm nay, con được sống trong cảnh sung túc, nhưng cha mẹ mong con hãy nhớ, những ngày xưa cha mẹ đã chắt chiu từng hạt gạo nuôi con.

Một người con gái đang tuổi lớn như con cần có trách nhiệm đối với cuộc sống của bản thân, biết học cách tự đánh giá đúng mức về bản thân! Biết sống lành mạnh, tự nghiêm khắc với bản thân, không tự cao, không ích kỷ, không đua đòi...

Trong việc giáo dục con, mẹ không hề ép buộc con vào một khuôn thước cứng nhắc nào. Mẹ để cho con tự do lớn lên, tự do khám phá, học hỏi. Tuy nhiên, tuổi của con có thể còn nhiều ngây thơ và chưa có đủ những suy nghĩ chín chắn về nhiều vấn đề của xã hội. Với con gái yêu, mẹ rất quan tâm đến lối sống của con và có biết bao điều trăn trở trong lòng muốn nói cùng con.

Những người không được cha mẹ dạy dỗ những điều hay lẽ phải ngay từ khi còn bé thì khi lớn lên, họ có thể dễ dàng mang theo những sai lầm trong suốt cả cuộc đời.

Một người mẹ, đồng thời phải như là một người chị, luôn có những định hướng tốt nhất cho con gái mình. Người mẹ còn đồng thời phải là một người bạn, sẵn lòng chia sẻ với con tất cả những điều cần thiết để có thể giúp con trưởng thành. Bổn phận của mẹ là phải giúp con nhận ra được những lẽ phải, điều hay. Con sẽ trưởng thành dần dần theo năm tháng.

Mẹ mong con có thể đứng vững được giữa cuộc sống đầy năng động nhưng cũng đầy cám dỗ này!

Con gái yêu! Cuộc đời con người ta chỉ sống trên thế gian này có một lần duy nhất mà thôi! Hãy sống sao cho đẹp đẽ một cuộc đời, để chẳng bao giờ con phải tiếc nuối vì những năm tháng mình đã sống vô nghĩa.

Mẹ vui biết bao khi thấy con càng lớn càng học giỏi, xinh đẹp và có một tương lai tươi sáng!

VỂ ĐỆP CỦA NHÂN LOẠI

Ngày ... tháng ... năm ...

on gái yêu của mẹ! Hôm nay, mẹ muốn nói cùng con về vai trò và sứ mệnh của người phụ nữ trong cuộc đời này.

Mẹ có thể khẳng định rằng, người phụ nữ có mặt trên đời này là để làm đẹp cho cuộc sống, nhất là để bù đắp những khiếm khuyết mà Thượng đế đã tạo ra nơi người đàn ông. Chắc con đã hiểu về chân lý giản dị này từ lúc con đọc cuốn "Quà tặng tinh thần dành cho phụ nữ" mà cha con đã dịch cách đây khá lâu!

Bởi vì, Thượng đế đã tạo ra người phụ nữ, bắt đầu từ...

... đôi mắt của Người, để phụ nữ có thể nhìn thấu mọi nỗi đau.

... đôi vai của Người, để phụ nữ có thể làm điểm tựa mềm mại cho chồng con sau những giông bão của cuộc đời. ... đôi tay của Người, để phụ nữ có thể dịu dàng chăm sóc và làm đẹp cho thế giới này.

... đôi chân của Người, để phụ nữ vững vàng bước qua nỗi đau và những mất mát trong cuộc sống một cách dũng cảm.

Và hơn bất cứ sinh vật nào trên đời, Thượng đế ưu ái tạo ra người phụ nữ từ trái tim Người, để tình yêu thương luôn dạt dào trong họ.

Với tình yêu thương vô bờ bến ngập tràn trong tim, người phụ nữ sẵn sàng hy sinh cuộc đời họ để mang lại hạnh phúc cho người khác.

Tạo ra người phụ nữ với những phẩm chất cao đẹp đó, Thượng đế đã gửi vào họ một sứ mệnh thiêng liêng, đó là thay mặt Người xoa dịu những nỗi đau, chăm sóc và bảo vệ những gì tốt đẹp nhất của thế gian...

Có một ai đó đã nói rằng, người phụ nữ không chỉ sinh ra con người mà còn dưỡng nuôi cả thể xác lẫn tâm hồn những chủ nhân của thế giới loài người.

Chẳng gì có thể sánh được với vẻ đẹp của người phụ nữ! Tất cả mọi ngôn từ đều tỏ ra bất lực trước những điều tốt đẹp mà người phụ nữ đem đến cho cuộc đời này!

Hôm nay, mẹ viết thư này cho con là để mong con hãy biết tỏ ra hạnh phúc khi mình được sinh ra là phái nữ.

Giờ đây, con còn đang trong tuổi cắp sách đến trường. Để trở thành một người phụ nữ tuyệt vời, thì trước hết hôm nay con phải là một cô gái tuyệt vời!

Và con hãy biết học hỏi gương sáng của những người phụ nữ tuyệt vời trong cuộc đời này! Nhưng mẹ hy vọng con gái của mẹ sau này lớn lên sẽ còn tuyệt vời hơn thế nữa!

TÌNH YÊU THƯƠNG GIA ĐÌNH

)on gái yêu của cha!

Ngày ... tháng ... năm ...

Cha vừa xem bản tin trên truyền hình vào lúc đầu giờ tối. Cảnh sát đang cố hết sức để tìm kiếm xác của hai em học sinh tự vẫn ở chân cầu phía đông nam thành phố. Theo nguồn tin của cha mẹ các em này cho biết, con họ đã bỏ nhà đi hơn ba ngày nay, không thấy trở về. Hốt hoảng, họ đi tìm con khắp nơi nhưng không thấy. Cuối cùng, một gia đình đã phát hiện lá thư tuyệt mệnh được cất nơi ngăn kéo bàn học của

Còn nhớ cách đây không lâu, chỉ mới tuần trước, nhật báo đưa tin về vụ tự tử hàng loạt của các thanh thiếu niên Nhật Bản. Ở một đất nước có nền kinh tế phát triển mạnh trên thế giới, nơi giáo dục được quan tâm đầy đủ, mà vẫn có thể xảy ra những chuyện đáng tiếc như vậy...

con mình.

Điều đáng nói là, nguyên nhân chủ yếu của các vụ tự tử nói trên thường là do những mâu thuẫn, bất đồng giữa cha mẹ và con cái trong gia đình.

Chưa hết, trong chương trình tư vấn tâm lý vào lúc 9 giờ tối của đài phát thanh, chắc con đã nghe nhiều bậc cha mẹ than phiền về chuyện con cái của họ ngày càng hư hỏng, hỗn láo, mất dạy,... Tuy nhiên, khi được chuyên gia tâm lý hỏi rằng, lâu nay các bậc cha mẹ có dành thời gian cho con cái của họ hay không? Họ có biết con họ ước muốn điều gì không? Có biết con mình đang nghĩ gì, làm gì, mong mỏi ở mình điều gì hay không... thì phần lớn các bậc cha mẹ lại... không thể trả lời được!

Những sự việc nói trên cho thấy sự thiếu trách nhiệm của những bậc làm cha, làm mẹ. Một điều đáng tiếc hơn là, sau khi sự việc đã xảy ra, nhiều bậc cha mẹ vẫn không thể nào hiểu được nguyên nhân tại sao con của họ lại tìm đến cái chết? Lẽ ra, gia đình phải là chỗ dựa tin cậy nhất cho các em học sinh trong lứa tuổi thiếu niên,

nhưng tại sao những bạn trẻ ấy không thể tâm sự những khó khăn, vướng mắc của mình với cha mẹ?

Nguyên nhân sâu xa ở đây chính là, lâu nay nhiều bậc cha mẹ chỉ biết giáo dục con bằng cách đánh đập, chửi mắng, hiếm khi biết lắng nghe, an ủi và chia sẻ những buồn vui trong cuộc sống của con! Cho nên, đứa trẻ tuy lớn lên trong gia đình nhưng luôn cảm thấy mình chẳng được ai thấu hiểu, cảm thông và tin tưởng cả. Dần dần, điều này rất dễ dẫn đến những hành vi nông nổi, dại dột, thiếu suy nghĩ.

Trên đời này, chẳng có bậc cha mẹ nào lại muốn con cái của mình sau này trở thành những kẻ vong ân, bội nghĩa. Thế nhưng, nhân nào thì quả nấy! Bất cứ bậc cha mẹ nào không biết cách yêu thương và giáo dục con cái ngay từ khi còn nhỏ, thì chắc chắn sau này sẽ phải chịu đựng cảnh con cái hư hỏng, gia đình tan nát.

Cha kể lại những chuyện trên để con hiểu rằng, con đang rất hạnh phúc, vì có cha mẹ lúc nào cũng hết lòng yêu thương con! Cha muốn con hiểu rằng, trong bất cứ hoàn cảnh nào của cuộc

sống, dẫu ngọt ngào hay cay đắng, gia đình vẫn là chỗ dựa vững chắc nhất của con.

Trong cuộc sống, có những niềm hạnh phúc rất đỗi bình thường, đơn sơ, giản dị mà chúng ta không biết hết giá trị của nó. Chỉ khi nào hạnh phúc đã vuột khỏi đôi tay mình thì chúng ta mới cảm thấy tiếc nuối, mới biết trân trọng!

Cha viết cho con những lá thư này, dù cha biết chúng không bao quát hết được cuộc sống tương lai phong phú của con, nhưng cha vẫn viết cho con. Tại sao cha đã dành thời gian để nói chuyện cùng con nhiều rồi, nhưng cha lại vẫn dành thời gian để viết thư cho con? Lý do là thế này. Lời nói như gió bay, còn những gì viết thành câu chữ thì đến tuổi trưởng thành con có thể đọc lại được. Khi đó, con sẽ hiểu cha mẹ đã yêu thương con như thế nào!

Hy vọng con sẽ biết cố gắng về mọi mặt để nên người - như lòng cha mẹ kỳ vọng!

ĐIỀU QUÝ GIÁ VÀ ĐỆP NHẤT!

Ngày ... tháng ... năm ...

on gái yêu của cha! Có một lần, con đã hỏi cha: "Theo

cha, điều gì là quý nhất và đẹp nhất trên đời?"

Cha đã trả lời con rằng: "Điều quý giá nhất và đẹp nhất trên đời chính là: hiện tại". Nói cách khác, con đang trải qua những giây phút đẹp nhất và quý giá nhất trong đời mình mà con chưa biết đấy thôi!

Con người ta thường chỉ biết luyến tiếc những điều đã mất! Thời gian cũng vậy! Từng khoảnh khắc trong ngày hôm nay đang trôi đi, cũng có nghĩa là những gì đẹp nhất trong cuộc đời ta đang trôi qua, và chúng ta mãi mãi sẽ chẳng bao giờ được sống lại một lần tương tự như những gì đã trôi qua.

Thời gian chính là tài sản vô giá của mỗi đời người. Bởi vì, tiền bạc không thể mua được nó. Và

một khi con đã đánh mất nó rồi, con sẽ không thể nào tìm lại được!

Tất cả những của cải vật chất hoặc tinh thần mà con tạo ra, đến một ngày nào đó, con sẽ phải để lại cho người khác. Chỉ có quãng thời gian ngắn ngủi mấy mươi năm con sống trên đời này mới thực sự là tài sản vô giá của riêng con mà thôi!

Mỗi ngày, chắc con để ý thấy cha đều dành ra mấy phút để ghi "Nhật ký công việc". Cuốn số này cha luôn để mở trên bàn làm việc của mình. Tất cả những gì mình đã làm trong một ngày, cha đều ghi lại hết - ghi bằng những gạch đầu dòng ngắn gọn. Bằng cách đó, cha có thể tính được tổng lượng thời gian mà cha đã bỏ ra để theo đuổi từng mục tiêu cụ thể. Hơn thế nữa, cách viết nhật ký như thế này còn giúp cha có thể nhìn lại những gì mình đã làm trong suốt đời mình.

Mười năm hay hai ba mươi năm nữa, cha vẫn có thể đọc lai cuốn nhật ký công việc và biết được

một cách chính xác ngày hôm nay mình đã làm những việc gì, đã đi những đâu, đã gặp gỡ những ai... Chà! Thú vị lắm chứ!

Những cuốn sổ "Nhật ký công việc" này cũng là một công cụ hữu ích để cha tự kiểm thảo lại bản thân. Mỗi ngày trôi qua, nhìn vào cách mình sử dụng, phân chia thời gian cho từng công việc, nếu thấy mình còn lãng phí nhiều thời gian vô bổ, cha luôn cảm thấy như mình mắc một lỗi lớn!

Có thể con sẽ cho rằng, cha là một người quá nghiêm khắc với bản thân chăng? Và sống một cuộc đời khắc khổ như vậy thì còn thú vị gì nữa?

Con gái yêu! Chắc con để ý thấy, những người không biết tự nghiêm khắc với bản thân thì cả đời ho chẳng làm nên chuyên gì có ý nghĩa cả!

Lúc con còn nhỏ, cha mẹ và người lớn tỏ ra nghiêm khắc với con, vì muốn con nên người. Nhưng giờ đây, con đã lớn rồi, chính con phải biết tự nghiêm khắc với mình! Mà một trong những cách tự nghiêm khắc với bản thân trước hết, đó là hãy nghiêm khắc với cách sử dụng thời gian của chính mình.

Mỗi ngày của chúng ta trôi qua sẽ mãi mãi không bao giờ trở lại! Do vậy mà con hãy biết học cách tiết kiệm thời gian, biết trân trọng khoảng thời gian quý giá mỗi ngày mà mình có được, và sống thật hạnh phúc, thật ý nghĩa từng ngày một!

444

Cách tốt nhất để không lãng phí thời gian, đó là con hãy sống thật trọn vẹn với thời điểm hiện tại.

Chắc con để ý, nhiều người quanh con thường sống trong tâm trạng tiếc nuối quá khứ. Nhiều người khác, trái lại, sống trong tâm trạng đầy lo âu hoặc ảo tưởng về tương lai. Những cách sống như vậy đều không được tích cực! Những người như vậy không hiểu được giá trị của thời gian. Tốt nhất là con phải thực sự sống với thời điểm hiện tại của mình!

Cha nhắc lại, con đừng bao giờ xao lãng giây phút hiện tại! Dù con kỳ vọng rất nhiều điều tốt đẹp ở tương lai, nhưng con đừng quên sống trọn vẹn giây phút hiện tại.

Cha có thể khẳng định với con rằng, hiện tại chính là điểm xuất phát để tạo nên cái gọi là tương lai. Bởi vì, chỉ có hiện tại mới là cái đang sống, đang suy nghĩ, đang làm việc, đang cảm nhận. Ngày mai đang bắt đầu từ ngày hôm nay. Chỉ có sống trọn vẹn giây phút hiện tại mới là cách tốt nhất để biến những kỳ vọng tương lai của con trở thành hiện thực!

CON ĐƯỜNG HỌC VẤN

Ngày ... tháng ... năm ...

on gái yêu của cha!
Thời gian gần đây, con đạt được một số tiến bộ đáng kể ở trường. Trước đây, con học môn Toán rất yếu. Nhưng thời gian gần đây, con đã lấy lại được kiến thức căn bản, đã có kỹ năng giải bài tập, bắt đầu yêu thích môn học và không còn cảm thấy môn Toán là môn học đáng sợ nữa!

Còn ở môn Văn, tuy con không đạt điểm cao như trước, nhưng cha lại rất đỗi tự hào về con. Con có thắc mắc tại sao không?

Lý do thật đơn giản thôi! Bởi vì, cha thấy con đã tập viết văn bằng chính những suy nghĩ, cảm nhận ở lứa tuổi của con. Con không bắt chước cách diễn đạt, cũng như không bắt chước những cảm xúc của những tác giả những cuốn sách văn mẫu như trước đây nữa! Đó là sự tiến bộ đáng kể nhất!

Ngoài ra, ở các môn học khác, con đều học khá. Nói về chuyện học hành của con, cha không bao giờ gây áp lực với con trong chuyện học tập! Tội nghiệp cho nhiều em gái ở lứa tuổi của con hiện giờ, ở nhà thì bị cha mẹ tra khảo, bắt ép học hành, đến lớp thì bị thầy cô giáo bắt học bài, làm bài. Cha thì hoàn toàn khác! Cha chưa bao giờ và cũng sẽ không bao giờ đặt nặng vấn đề điểm số. Cha không đòi hỏi con phải đạt được thành tích này, giấy khen nọ. Cha đòi hỏi ở con những gì có thực chất nhiều hơn!

Khi con càng học lên cao thì sự chọn lọc càng diễn ra gay gắt, quyết liệt. Những bạn bè học cùng bậc tiểu học với con ngày xưa sẽ "rơi rụng" dần theo thời gian. Những bậc cha mẹ nào chỉ biết chạy chọt, đi xin điểm cho con cái, những cô cậu học trò hư đốn chỉ biết quay cóp, gian lận, lừa dối thầy cô để đạt điểm cao, thì khi lớn lên họ sẽ phải bỏ cuộc vì không đủ nền tảng vững chắc để tiếp tục xây dựng "tòa lâu đài kiến thức" cho bản thân. Khi đó, giả sử họ có ân hận, thì mọi sự cũng đã quá muộn màng.

Trên đời này, có thành quả giá trị nào mà không đòi hỏi chúng ta phải trả giá bằng rất nhiều hy sinh, rất nhiều cực khổ, cố gắng hả

con? Thiên hạ thường ví việc học giống như con thuyền đi trên dòng nước ngược. Riêng cha còn nghĩ rằng, học tập cũng giống như leo núi. Chỉ có những con người kiên trì không mệt mỏi, không ngại khó khăn thì mới có thể chinh phục những đỉnh cao của học vấn...

Kiến thức của nhân loại là vô tận! Người ta thường ví kiến thức như rừng, như biển. Với mỗi cá nhân, kiến thức còn chính là chiếc chìa khóa quan trọng để mở cánh cửa bước vào tương lai. Nếu không có kiến thức thì khó mà làm được chuyện gì to lớn!

Kiến thức luôn luôn đổi mới cùng với sự vận động và phát triển của xã hội. Chỉ có học tập không ngừng thì chúng ta mới không bị lạc hậu trước thời cuộc. Hiện đất nước mình còn nhiều khó khăn, con hãy cố gắng học để xây dựng tương lai cho con, cũng là tương lai của gia đình, xã hội, đất nước.

Trong giai đoạn phát triển và hội nhập ngày nay, bên cạnh kiến thức chuyên môn, con cần dành thời gian đầu tư cho vốn liếng ngoại ngữ và tin học - chìa khoá then chốt để tiếp cận với thế giới, vì ngành nào cũng cần đến nó cả.

Tiền bạc và địa vị có thể mất đi, nhưng tri thức là thứ tài sản vô giá mà không ai lấy đi của ta được!

Thế hệ của các con ngày hôm nay may mắn có đủ điều kiện để giao lưu, học hỏi trên phạm vi quốc tế. Ngày nay, người ta có thể học liên tục, học suốt đời, học mọi lúc, mọi nơi: qua sách báo, truyền thanh, truyền hình, mạng internet... Thế thì, con càng có lý do để nỗ lực nhiều hơn nữa, để có thể vươn cao hơn, xa hơn đến những chân trời mới của kiến thức...

Trước mắt, khi con chưa giỏi được hai ngoại ngữ thì ít nhất con hãy cố gắng rèn luyện khả năng đọc sách hoặc tài liệu chuyên môn bằng tiếng Anh. Bên cạnh đó, con phải không ngừng cập nhật những kiến thức xã hội. Đọc sách nhiều sẽ tạo cơ hội cho con suy nghĩ một vấn đề theo nhiều chiều hướng khác nhau, từ đó con có thể rèn luyện tư duy độc lập của riêng mình.

Hãy tạo cho mình thói quen tự học và đọc sách, cập nhật hiểu biết mỗi ngày chứ không chỉ là đọc sách tùy hứng!

Sau này, khi con vào đại học, việc học của con sẽ còn phải gắn liền với nghiên cứu khoa học, với việc học nghề. Dần dần con sẽ làm quen với phương pháp luận sáng tạo, để gắn liền những gì mình học hỏi, tìm tòi với các sáng chế, sáng kiến hữu ích cho cuộc sống.

444

Chắc con thắc mắc, dù đã cao tuổi nhưng cha luôn xem trọng học vấn và vẫn duy trì được lòng say mê tìm tòi, học hỏi, nghiên cứu như khi xưa còn trẻ. Tại sao như vậy?

Lý do cơ bản ở đây là vì, cha thấy trên đời này hiếm có niềm vui nào giàu ý nghĩa như niềm vui được học hỏi, tìm tòi, nghiên cứu trong sách vở, tiếp xúc với thực tế, rồi dấn thân cho khoa học... Công việc đó đưa chúng ta thoát khỏi phạm vi chật hẹp của bộ bàn ghế con đang ngồi, thoát khỏi căn phòng con đang ở, để đến với cuộc sống bao la, rộng lớn ngoài kia. Những gì chúng ta đang kiếm tìm trong hiện tại sẽ có ích cho cuộc sống của nhiều người ở tương lai.

Một công việc lặng lẽ mà nhân ái biết bao. Sự nhẫn nại, hy sinh của con cao đẹp biết chừng nào!

Con thừa biết cha vốn là một người yêu thích sự yên tĩnh, nhưng không phải là sự yên tĩnh trong cảnh sống yên ổn, sung sướng, hưởng thụ, an nhàn. Trái lại, càng được sống trong yên tĩnh, cha càng tích cực tập trung chú ý làm việc nhiều hơn, để hy sinh, cống hiến nhiều hơn. Môi trường yên tĩnh chính là cơ hội tuyệt vời để chúng ta đào sâu tư duy và nung nấu một nghị lực vô hạn!

Con gái yêu! Học tập là để chuẩn bị hành trang cho bước đường tương lai của mỗi người. Quãng thời gian được cắp sách đến trường là quãng thời gian đẹp nhất, hạnh phúc nhất của mỗi người, với những kỷ niệm không thể nào quên. Việc học tập hằng ngày của con phải thật sự là một niềm vui bất tận, con ạ!

Từ hôm nay, con hãy tự xây dựng cho mình một nền tảng tri thức cần thiết, để có thể tiếp tục vươn cao, vươn xa hơn nữa ở tương lai!

Những gì con học hỏi hôm nay sẽ là vốn liếng vô giá để góp phần xây dựng đất nước mai sau...

TÌNH BẠN TUỔI THIẾU NIÊN

Ngày ... tháng ... năm ...

Chiều hôm nay, lúc con đi học về, nét mặt con khác hẳn với mọi ngày. Mọi ngày, cha đều để ý thấy mỗi khi đi học về con rất vui. Thế nhưng, chiều hôm nay nét mặt con lại buồn rười rượi. Trong lòng cha thấy lo, không hiểu có chuyện gì? Chắc chắn con đã gặp chuyện gì đó rắc rối ở trường. Biết con đang buồn và mệt, cha không tiện hỏi, đành để con loay hoay trong phòng riêng của con.

Cha quay vào phòng mình để viết tiếp bản thảo còn dang dở, nhưng đầu óc cha không thể nào tiếp tục tập trung chú ý làm việc được nữa... Cha cứ nghĩ đến tâm trạng của con, vừa lo, vừa tự hình dung ra đủ loại tình huống khác nhau có thể xảy ra ở trường của con.

Đến gần tối, lúc mẹ đi làm về, con vẫn mang vẻ mặt buồn bực vào bàn ăn. Cha vẫn không tiện hỏi con, chỉ biết gắp thức ăn cho con rồi động viên con ăn cơm. Con có biết rằng, dù lúc đó cha cố tỏ ra vẻ thản nhiên, ăn cơm như chẳng có chuyện gì xảy ra, nhưng lòng cha vẫn cứ rối bời. Sau bữa ăn, cha chỉ còn cách bảo mẹ vào phòng con để hỏi con xem có chuyện gì? Dù gì, giữa phái nữ với nhau, có thể con sẽ có những điều dễ nói với mẹ hơn là nói với cha!

Con đã kể cho mẹ nghe chuyện xảy ra ở trường. Sau đó, chính mẹ con lại phải kể lại cho cha nghe. Cha tưởng chuyện gì, hóa ra lại là chuyện mất cắp. Một bạn nữ trong lớp con bị mất một món tiền lớn. Trong phút chốc, cô giáo chủ nhiệm bất đắc dĩ phải trở thành quan tòa phân xử vụ việc. Nhiều bạn trong lớp nghi ngờ con chính là thủ phạm, chỉ vì một lý do hết sức mơ hồ là, trong giờ ra chơi, chỉ còn một mình con ngồi lại trong lớp. Con nói, lẽ ra, như trong những giờ ra chơi khác, con vẫn thường ra sân chơi nhảy dây cùng các bạn. Thế nhưng, hôm nay con mệt, trời lại nắng, thành thử con đành ngồi lại trong lớp. Nào ngờ, khi hết giờ ra chơi, một bạn nữ trong lớp lại bị mất cắp một số tiền... Vụ việc thật phức tạp!

Điều đáng nói là, lâu nay con luôn là học sinh giỏi, hạnh kiểm tốt. Vậy mà khi vụ việc xảy ra, nhiều bạn bè cùng học với con vẫn không chịu tin con, dù con luôn khẳng định là mình không hề lấy. Thậm chí, một số bạn còn tỏ ra nghi ngờ con. Trong tình huống nan giải này, riêng cô chủ nhiệm lớp con thì tỏ ra công tâm, khách quan hơn. Cô đã báo cáo sự việc với nhà trường và cơ quan có thẩm quyền, và khuyên cả lớp nên giữ bình tĩnh; đến giờ phút này, cô giáo của con chưa đưa ra bất cứ kết luận nào.

Mẹ vừa kể cho cha nghe chuyện đến đây, thì đột nhiên chuông điện thoại nhà mình reo. Mẹ con nhấc máy, thì ra đó là giáo viên chủ nhiệm của lớp con gọi. Cô cho hay, vào lúc chiều tối nay, công an đã tìm ra thủ phạm. Cô vội thông báo để con và gia đình mình an tâm.

Chuyện chỉ có vậy thôi mà suốt từ chiều đến giờ, con phải mất nhiều giờ đồng hồ liền để sống trong tâm trạng bực dọc, khổ sở! Tục ngữ Việt Nam mình có câu: "Cây ngay không sợ chết đứng." Nếu quả thực con không làm điều gì sai thì con phải sợ hãi, lo lắng điều gì kia chứ? Sớm muộn gì, sự thật cũng sẽ được phơi bày!

Trong cuộc sống, những chuyện hiểu lầm như vậy không ít. Cha rất hiểu tâm trạng hôm nay của con. Khi bị người khác hiểu lầm, nghi kị, cảm xúc trong con có thể rất nặng nề. Giữa bạn bè có xảy ra hiểu lầm cũng là chuyện bình thường thôi. Nhưng con đừng chỉ vì những chuyện như vậy mà từ nay mất lòng tin vào con người, luôn khinh ghét người khác, tự biến mình trở thành người đơn độc, không có bạn!

Con người ta sống trên đời được gắn kết với nhau bằng sợi dây tình bạn. Sống ở hoàn cảnh nào, thời đại nào, con người cũng cần có bạn...

Cha nhớ, có lần ông nội kể với cha, ngày trước, khi phải chiến đấu giữa khói lửa, đạn bom, chết chóc của chiến tranh, có đồng đội sát cánh bên nhau sẽ giúp chúng ta thêm can đảm, dũng cảm, kiên cường tiến lên phía trước.

Còn chúng ta hôm nay may mắn được sống trong hoàn cảnh hòa bình và ổn định, mỗi người lại càng cần có bạn. Bên cạnh tình cảm gia đình, tình bạn chân thành cũng giúp mỗi người chúng ta vượt qua cảm giác cô độc, lẻ loi trên cõi đời này.

Niềm hạnh phúc này không phải bất cứ ai cũng có được!

Tình bạn chân chính có thể giúp cuộc sống mỗi người trở nên phong phú về nhiều phương diện. Cha muốn nói rằng, cuộc sống của chúng ta luôn cần có những người bạn có cùng chí hướng, cùng góp chung một ước mơ. Có bạn tốt, chúng ta như được tiếp thêm sức sống, tiếp thêm nghị lực để thực hiện ước mơ cao đẹp của mình.

Con thử nghĩ xem, cuộc sống sẽ trở nên buồn biết bao nếu bất chợt con nhận ra chẳng còn ai cần đến mình nữa. Thế nhưng, cuộc sống sẽ trở nên vui hơn biết bao khi bản thân con có thể trở thành một người bạn tốt, đem được niềm vui đến cho người khác.

Có nhiều bạn bè là một việc hết sức quan trọng. Bởi vì, khi giao tiếp và làm việc chung với bạn bè, con sẽ học được nhiều phẩm chất tốt đẹp mà nếu không ở trong môi trường kết bạn con sẽ khó có được, chẳng hạn: tính kiên nhẫn, tính kiềm chế, những chuẩn mực ứng xử giữa người với người. Cũng nhờ có bạn bè, các con có dịp được trò chuyện, tranh luận, tập cách diễn đạt ý tưởng của mình sao cho người khác có thể hiểu được.

Những người bạn có chung sở thích, có chung ý tưởng, có khả năng làm việc còn có thể chung sức, phối hợp với nhau làm việc chung trong một nhóm để đạt được một mục tiêu cụ thể nào đó...

+++

Con hãy tin rằng, trên đời này vẫn còn có những người bạn tốt. Ở lứa tuổi này, cha bỗng nhận ra rằng, những người bạn thân nhất của mình lại chính là những người bạn đã từng gắn bó từ thời còn học ở trường phổ thông. Ở lứa tuổi của con hiện giờ, con nên bắt đầu tìm kiếm cho mình những người bạn tốt.

Trong hoạn nạn, con sẽ nhận ra ai là người tốt, ai là người xấu, ai là người bạn thật sự của mình!

Tình bạn ở lứa tuổi thiếu niên có thể xảy ra những hiểu lầm, xích mích như chuyện xảy ra ở lớp con hôm nay chẳng hạn, nhưng nhờ vậy, biết đâu bạn bè sẽ có dịp hiểu nhau và gắn bó với nhau hơn!

Chuyện xảy ra vừa rồi ở trường cũng là dịp để con tự rút kinh nghiệm, sau này đừng bao giờ vội nghi ngờ bạn bè của mình! Việc gì cũng phải tỏ ra bình tĩnh, khách quan, đừng vội vã kết luận một điều gì khi chưa có bằng chứng rõ ràng. Và ngay cả khi đã có những bằng chứng trước mắt, con cũng phải thật tỉnh táo, sáng suốt, phân biệt đâu là bằng chứng thật, đâu là bằng chứng ngụy tạo.

Ở đây, trong chuyện kết bạn, cha chỉ nhắc lại với con lời ông bà mình ngày xưa đã từng dạy: "Gần mực thì đen, gần đèn thì sáng." Lời dạy này tuy xưa nhưng nội dung của nó lại không cũ. Chơi với ai là hoàn toàn do con quyết định, cha không thể ép buộc, càng không muốn ép buộc. Cha chỉ nhắc cho con nhớ, bạn bè sẽ ảnh hưởng đến tính cách của con, nhất là khi tuổi của con còn nhỏ, bản lĩnh trong cuộc sống chưa đủ vững vàng! Vì vậy, hãy biết chọn bạn mà chơi!

TÌNH YÊU ĐẦU ĐỜI

Ngày ... tháng ... năm ...

Con đã bắt đầu tuổi biết yêu, biết nhớ. Ở lứa tuổi này, tính tình của con có nhiều thay đổi, con dành thời gian ngắm vuốt trước gương nhiều hơn, nôn nóng chờ điện thoại, rồi những hẹn hò bí mật... Chẳng bao lâu nữa, sẽ có đủ loại chàng trai vây quanh con, si mê con, đeo đuổi, săn đón con, viết thư tỏ tình với con... Con sẽ phải bối rối, ngượng ngùng khi chạm phải ánh mắt lạ thường của một ai đó, sẽ có lúc cảm thấy bồi hồi, xốn xang trong lòng cùng với nhiều cảm xúc khác không thể gọi thành tên.

Ở lứa tuổi này, cha mẹ phải quan tâm nhiều hơn đến con. Bởi vì, những vấn đề về sự phát triển giới tính, tình cảm nam nữ sẽ chi phối nhiều đến việc học lẫn sự phát triển tính cách của con sau này. Những vấn đề này đã làm hao tốn rất nhiều giấy mực của xã hội, nhưng cha mẹ vẫn cứ phải nói với con. Bởi vì, xét cho cùng thì sách vở đâu

thể nào thay thế hoàn toàn cho lời dạy của cha mẹ được! Những định hướng đúng đắn của cha mẹ có thể ví như chiếc la bàn giúp con cái mình không lạc lối.

Bất cứ bậc cha mẹ nào có con cũng đều nhận thấy, việc nuôi dạy con cái ở mỗi lứa tuổi sẽ có những cái "ngoan" riêng và những cái "hư" riêng. Nuôi con ở từng lứa tuổi sẽ có những "niềm vui" riêng và những "nỗi lo" riêng, chẳng có lứa tuổi nào giống với lứa tuổi nào!

Hiện giờ, tuy con đang ở những năm cuối bậc trung học cơ sở, nhưng trong mắt cha mẹ con vẫn còn nhỏ dại, chưa có nhiều kinh nghiệm sống. Bước chân vào thế giới tình yêu nhiều màu sắc, biết đâu con có thể không tránh được những cạm bẫy khó lường. Trong nhà có con gái đang tuổi lớn, thử hỏi có bậc cha mẹ nào lại chẳng lo âu? Có người còn hài hước ví rằng, "nhà có con gái cứ như quả bom nổ chậm" nên lúc nào cũng phải phấp phỏng, lo âu. Nhìn con, dĩ nhiên là mẹ không thể không thầm lo lắng!

Nói về tình yêu, đây vốn dĩ là một đề tài muôn thuở, một vấn đề khá tế nhị và quá đỗi phức tạp. Trong chuyện thực tế này, mẹ vẫn biết rằng, rất nhiều khi kiến thức, kinh nghiệm sống của những bậc cha mẹ, của những người lớn đi trước chưa chắc gì đã dạy lại được cho con. Và nhất là, chưa chắc gì con đã chịu nghe những lời dạy bảo của cha mẹ nữa.

Điều oái oăm nhất ở tuổi những cô gái mới lớn như con là, chính vì còn quá ít kinh nghiệm sống nên rất đỗi chủ quan, tin tưởng nơi mình, hoàn toàn không chịu lắng nghe kinh nghiệm của người lớn. Mỗi khi phải bất đắc dĩ nghe cha mẹ khuyên bảo điều gì, rất nhiều cô gái luôn miệng kêu ca rằng: "Biết rồi... khổ lắm... nói mãi" - nhưng thật ra thì họ vẫn cứ ngốc. Đợi đến khi bản thân mình mắc phải sai lầm, mới chịu tỉnh ngộ, tự nhận ra kinh nghiệm cho bản thân thì mọi chuyện có thể đã quá muộn!

Con hãy hiểu rằng, cha mẹ vì quá yêu thương con, lo lắng cho cuộc đời con nên hôm nay thật tâm muốn định hướng cho con về thái độ đúng đắn mà một thiếu nữ cần phải có - đối với những cảm xúc chớm nở đầu đời mà thôi! Đừng để một ngày nào đó, lúc chợt nhận ra con tim mình dại khờ, thì đã muộn!

Tối hôm qua, lúc cả nhà mình cùng nghe chương trình Tư vấn Tâm lý trên đài phát thanh, chắc con cũng để ý thấy, trong xã hội có nhiều thiếu nữ chỉ vì yêu cuồng sống vội mà sa chân lỡ bước vào con đường lầm lạc, tối tăm, bế tắc... Có nhiều lý do khác nhau khiến họ rơi vào hoàn cảnh rắc rối như vậy, nhưng một trong những lý do cơ bản là họ đã không được gia đình, cha mẹ quan tâm giáo dục đầy đủ.

Không phải bất cứ bậc cha mẹ nào cũng có đủ trách nhiệm, biết quan tâm giáo dục con cái một cách đúng mức! Và nhất là, không phải cô con gái nào cũng sớm biết nghe những lời dạy bảo đúng đắn của cha me.

Cuộc sống xã hội có thể có rất nhiều điều phức tạp, rất nhiều cạm bẫy, những mặt trái của cuộc sống. Những thiếu nữ trẻ tuổi, ít kinh nghiệm, từ nhỏ đã được cha mẹ lo toan, bao bọc hết mọi chuyện, thường dễ nhẹ dạ, cả tin. Hãy biết chọn bạn mà chơi, và nhất là hãy luôn biết tỉnh táo trước những lời đường mật của bọn con trai. Cha mẹ mong con sẽ có những hành vi ứng xử đúng đắn nhất, phù hợp nhất trong mọi tình huống.

Hãy biết giữ lấy mình và tuyệt đối đừng bao giờ để cho những cám dỗ tầm thường lôi cuốn.

Tóm lại, là con gái, con phải hết sức gìn giữ phẩm giá của mình, vì đó là điều ảnh hưởng đến cả tương lai, hạnh phúc trong cuộc đời sau này của con. Con phải cố gắng học hỏi để phân biệt được điều đúng điều sai, điều gì nên làm và điều gì không nên làm. Chỉ có học hỏi và hành động đúng mới giúp con tránh được những sai lầm đáng tiếc!

ĐAU KHỔ TRONG TÌNH YỀU

Ngày ... tháng ... năm ...

on gái yêu của mẹ! Suốt cả ngày hôm nay, con nằm lì trong phòng, chẳng chịu ăn uống gì. Mẹ gọi con ra ăn cơm, con chỉ gục đầu vào gối và khóc...

Người bạn trai hôm nào của con, nay đã rời bỏ con. Thực ra, mẹ có thể hình dung diễn biến này từ rất lâu!

Tình yêu có thể khiến cho người ta cảm thấy tuyệt vời hạnh phúc và cũng có thể khiến người ta cảm nhận tận cùng đau khổ! Mẹ thấy dường như hôm nay con đang hụt hẫng, thậm chí đau khổ. Điều này cũng chỉ là chuyện thường thôi!

Con gái yêu! Ngày hôm nay, cha mẹ có thể cho con tựa đầu vào vai mình, có thể lau khô giọt nước mắt cho con, có thể dành cho con một tình yêu bao la vô bờ bến. Nhưng với nỗi đau buồn trong lòng mình, thì chính con phải tự mình suy nghĩ và vượt qua.

Trên thế gian này, có mấy ai yêu thương nhau từ thuở học trò mà có thể tiến đến hôn nhân, để rồi gắn bó cùng nhau đến suốt cuộc đời, hả con? Những trường hợp như vậy, tuy có nhưng hiếm hoi lắm! Càng cố tìm ra những lý do để trách cứ người ta thì chính mình lại càng cảm thấy bị tổn thương thêm mà thôi!

444

Con phải biết rằng, thời gian trôi qua, nỗi khổ trong lòng con hôm nay rồi sẽ phai mờ dần. Con hãy thử nhìn chuyện này với một góc nhìn khác, với những khía cạnh khác, may ra con mới tự mình thoát ra khỏi được những chuyện đau đầu nhức óc của con bây giờ! Con cứ suy nghĩ về chuyện ngày hôm nay, rồi sau này con sẽ trưởng thành hơn lên rất nhiều! Đến một lúc nào đó, con sẽ chẳng còn nghĩ nhiều đến nỗi khổ tâm của ngày hôm nay nữa.

Phụ nữ trên cuộc đời này là phái yếu, nên có ai lại không khát khao có một người đàn ông làm chỗ dựa, che chở cho họ. Được như vậy, người phụ nữ sẽ luôn cảm thấy được hạnh phúc, an toàn. Vậy thì ngày hôm nay, người bạn trai của con rời bỏ con. Liệu con có nghĩ rằng, người con trai ấy có phải là nơi xứng đáng cho con đặt niềm tin không? Liệu anh ấy có thật sự là chỗ dựa vững chắc cho con suốt đời không?

Trong cuộc sống, có những cuộc gặp gỡ dường như là định mệnh. Tuy nhiên, cũng có những cuộc gặp gỡ mà ta cứ tưởng là định mệnh nhưng hóa ra lại không phải!

Sao con cứ nghĩ chuyện xảy ra hôm nay là một điều bất hạnh? Sao con không thử nghĩ vấn đề theo chiều ngược lại?

Con hãy tạm khép lại trang nhật ký của hôm nay. Mẹ tin con sẽ vượt qua được trắc trở tâm lý này cũng như những trắc trở khác trong cuộc sống.

Sau này lớn lên rồi con sẽ hiểu ra mọi chuyện và vượt qua được hết, con ạ!

444

Mẹ nhớ mình đã từng đọc ở đâu đó một câu nói thâm thúy rằng: "Chỉ những người thực sự biết đau khổ trong tình yêu mới có thể rút ra một triết lý sống sâu sắc cho riêng mình."

Vậy thì, điều mà con nên quan tâm hôm nay chính là, liệu nỗi đau khổ của con có phải là đau khổ thực sự hay chưa?

Và quan trọng hơn, con đã rút ra được một triết lý sống sâu sắc cho riêng mình hay chưa?

SÚC SỐNG CỦA TUỔI TRỂ!

Ngày ... tháng ... năm ...

on gái yêu của cha!
Sáng Chủ Nhật hôm nay, cả nhà
mình tham gia cuộc chạy bộ từ thiện gây quỹ ủng
hộ người khuyết tật. Cả năm nay, gia đình mình
mới có dịp cùng nhau tham gia một hoạt động
hào hứng và có ý nghĩa như thế này!

Riêng cha, trong lòng cha cảm thấy vui và hãnh diện vô cùng, vì mẹ con là một trong những đồng sáng lập viên của quỹ này. Tuần trước, khi cha mời các đồng nghiệp trong trường tham gia cuộc chạy, phần lớn các thầy cô đều vui vẻ hưởng ứng ngay.

Buổi sáng hôm nay, trời nắng đẹp. Chỉ sau tiếng còi xuất phát không lâu, thoắt một cái, cha đã không thấy bóng dáng của con đâu. Mấy ngàn người tham gia chạy cùng một lúc, nhìn từ phía sau, cha chỉ thấy những chiếc nón trắng, những lưng áo đồng phục nhấp nhô...

Một thời gian khá lâu không tập chạy, cuộc chạy hôm nay đối với cha quả là... một cực hình. Cùng ở vạch xuất phát như nhau, nhưng chỉ sau khi chạy xong vòng thứ nhất quanh bờ hồ, cha đã tụt lại ở nhóm cuối. Ái chà! Tại sao mình lại mất phong độ một cách nhanh chóng thế này nhỉ? Càng ở những vòng chạy tiếp sau thì nhóm của cha càng bị các nhóm khác bỏ lại khá xa...

Dù rất mệt, hơi thở dồn dập, tim đập thình thịch và tức ngực, cha vẫn tự nhủ mình phải cố gắng chạy về đến đích chứ không thể bỏ cuộc được.

Lúc cha chuẩn bị đặt chân đến vạch vôi ở đích đến thì cha đã nghe tiếng loa phóng thanh nêu tên con. Cha mệt bở hơi tai, nên không biết mình có nghe lầm không? Hay là, có một người nào đó cũng trùng tên với con? Cha để ý nghe kỹ hơn, hóa ra là chính con gái của cha đã về đích trước tiên.

Tuy đây không phải là cuộc thi đấu giành giải thưởng, nhưng việc một cô gái xinh xắn, trẻ tuổi như con nỗ lực về đến đích trước nhất cũng có ý nghĩa khích lệ tinh thần hăng hái cho bao nhiêu người khác.

Nhìn hai mẹ con ôm nhau đứng trước ống kính của phóng viên, cha tự hào biết bao. Nụ cười trên gương mặt con chẳng mang dáng vẻ mệt mỏi gì cả, trái lại còn rất vui tươi, hào hứng là đằng khác.

Con có biết rằng? Nụ cười của con xuất hiện vào tối hôm nay trên truyền hình sẽ trở thành nguồn động viên tinh thần lớn lao cho biết bao nhiêu người bị khuyết tật hay không?

Nhìn con đang sống hạnh phúc với quãng thời gian tràn đầy sức sống nhất của một đời người, cha ước gì mình được sống lại tuổi trẻ của mình một lần nữa!

444

Tuổi trẻ không chỉ đáng yêu ở sức trẻ, mà còn đáng yêu ở vẻ đẹp thuần khiết, tinh khôi, ở những ước vọng hãy còn nguyên vẹn, ở niềm say mê với những ước mơ còn ấp ủ...

Cha rất yêu mến tuổi trẻ, vì đó là quãng đời đẹp nhất của mỗi đời người. Đây cũng là lý do khiến cha chọn nghề dạy học - một nghề luôn gắn bó với thế hệ trẻ, luôn đòi hỏi cha phải có nhiều tâm huyết đối với thế hệ trẻ. Và nếu để ý con sẽ

thấy, một phần lớn những hoạt động hằng ngày, những đề tài mà cha chọn lựa để viết sách, cũng là những việc nhằm mục đích phục vụ thế hệ trẻ.

Muốn thực hiện tâm huyết với thế hệ trẻ, những người lớn tuổi như cha cần tích cực sống và làm việc cùng thế hệ trẻ, mở rộng tấm lòng bao dung đón nhận, lắng nghe và thấu hiểu những tâm tư, tình cảm của lứa tuổi này.

Và nhất là, cha phải luôn tự tìm cách đổi mới chính mình. Những người lớn tuổi thường rất dễ bị rơi vào những suy nghĩ cũ kỹ, lạc hậu. Nếu không chịu đổi mới cách tư duy, không chịu học hỏi những điều mới mẻ, thì rất dễ tụt hậu so với lớp trẻ.

Nếu không làm được như vậy, chắc chắn cha không thể thấy được sức sống mãnh liệt, sự nhiệt tình, trẻ trung, năng động, sáng tạo, hồn nhiên và đáng yêu của thế hệ trẻ các con!

Tuổi trẻ, hãy dũng cảm và dám chấp nhận những thử thách của cuộc sống. Bởi vì, nếu không có những thử thách của cuộc sống, con người ta khó có thể nên người được!

Tuổi trẻ, đừng vội đánh mất niềm tin nơi cuộc sống. Dù con có thể thất vọng về nhiều thứ, đằng sau mỗi sự việc bao giờ cũng có lý do của nó.

Tuổi trẻ, hãy tận tâm và cố gắng làm việc, bởi có rất nhiều việc mà con không thể đợi đến tuổi già.

Tuổi trẻ, đừng bao giờ bằng lòng chấp nhận cuộc sống với những mặt trái, những tầm thường, nhỏ hẹp. Hãy tìm cách biến đổi cuộc sống, tạo nên một cuộc sống cao đẹp hơn, đáng yêu hơn!

Tuổi trẻ, cần có niềm say mê theo đuổi một mục đích cao cả, một lý tưởng rõ ràng để dấn thân.

Tuổi trẻ, đừng để cho bầu nhiệt huyết mau cạn kiệt, vì không còn nhiệt huyết tức là con không còn thiết tha với điều gì nữa!

Và khi trong lòng con không còn thiết tha điều gì nữa, khi con chỉ muốn có một cuộc sống ổn định, phẳng lặng, bình yên, thì khi đó con không còn trẻ nữa!

Tóm lại, con hãy biết trân trọng, nâng niu tuổi trẻ mà mình đang có, bởi vì đó là quãng thời gian đẹp nhất trong đời!

KHÔNG NGÙNG ĐỘNG NÃO!

Ngày ... tháng ... năm ...

on gái yêu của cha! Trước đây, cha đã nói cùng con về tầm quan trọng của kiến thức, của việc trau dồi học vấn.

Hôm nay, cha muốn nói cùng con về tầm quan trọng của những ý tưởng sáng tạo!

Ý tưởng, dĩ nhiên quan trọng hơn rất nhiều so với kiến thức. Con có thể tìm kiếm kiến thức từ trong thư viện, trong sách vở, trên mạng internet, hoặc nhất là từ những người thầy trực tiếp của mình. Thế nhưng, tìm kiếm ý tưởng lại không đơn giản như vậy! Khi con tìm kiếm kiến thức, tức là con đi tìm lại cái mà nhân loại đã biết. Nhưng khi con đi tìm những ý tưởng của riêng mình, thì đó rất có thể là một ý tưởng mới mẻ, độc nhất vô nhị của riêng con mà thiên hạ chưa từng biết đến.

Con có thể tìm kiếm kiến thức từ cái đầu của người khác, nhưng con chỉ thật sự tìm ra những ý tưởng đột phá, sáng tạo khi con chịu vận dụng cái đầu của chính mình!

Cha khuyến khích con phải biết suy nghĩ mạnh dạn. Những người mà ngay cả trong suy nghĩ còn chưa dám mạnh dạn thì liệu họ có thể bắt tay vào chuyện gì?

444

Điều hôm nay cha muốn nhấn mạnh là: Đừng bao giờ tư duy bằng cái đầu của người khác! Hãy biết tư duy bằng cái đầu của chính mình!

Không chịu động não tư duy, không chịu tìm tòi những ý tưởng mới, dần dà con người ta dễ đi theo lối mòn của tư duy. Điều nguy hiểm nhất là rất dễ bị biến thành nô lệ tư tưởng cho kẻ khác.

Từ trước đến nay, trong mọi vấn đề, cha luôn để con được độc lập suy nghĩ, độc lập sáng tạo theo cách nghĩ, cách hiểu riêng của con.

Cha không bao giờ bắt buộc con phải lệ thuộc vào những ý kiến của cha. Cha thừa biết rằng, càng cố sức bắt buộc con thì cha chỉ càng làm thui chột óc sáng tạo và sẽ không phát huy được sở trường của con.

Mỗi khi phải đối mặt với một vấn đề mới, một tình huống nan giải trong cuộc sống, tức là con đã phải động não tư duy rồi! Làm sao để những ý tưởng mới có thể nảy sinh?

Mọi thành công trong cuộc sống đều phải bắt đầu từ những ý tưởng, rồi mới dẫn đến hành động. Và cũng có khi, chính trong lúc con đang làm việc, những ý tưởng tuyệt vời, mới mẻ bất chợt lại nảy sinh trong trí óc của con!

Những ý tưởng mới mẻ sẽ giúp tư duy thoát khỏi những lối mòn sẵn có. Chính chúng cũng làm cho cuộc sống trở nên tuyệt vời, tràn đầy hứng thú, khác hẳn với cái vẻ tẻ ngắt, đơn điệu, nhàm chán hằng ngày!

Dĩ nhiên, tính sáng tạo có được phát huy hay không còn tùy thuộc nhiều vào hoàn cảnh sống, vào môi trường xung quanh, và nhất là tùy thuộc vào bản thân con có nỗ lực phát huy hay không? Đây mới chính là cốt lõi của vấn đề!

Lúc nào cha cũng kỳ vọng ở sự thông minh, sáng tạo nơi con. Hãy học tập, làm việc và nỗ lực sáng tạo không ngừng, để chứng tỏ cho bạn bè khắp năm châu thấy rằng con người Việt Nam mình không phải là tầm thường.

Cuộc sống ngày càng phát triển. Số người có học vấn cao trong xã hội ngày càng nhiều. Sự cạnh tranh trong nhiều lĩnh vực nghề nghiệp chắc chắn sẽ ngày càng quyết liệt hơn. Nếu không có những phẩm chất cá nhân nổi trội hơn người khác, chắc chắn con rất dễ bị đào thải trong môi trường cạnh tranh đầy quyết liệt, không sớm thì muộn.

Một trong những phẩm chất cá nhân nổi trội đó chính là sự thông minh, sáng tạo, lòng say mê tìm kiếm những ý tưởng mới... Chính vì vậy mà con hãy rèn luyện cho mình những phẩm chất nổi trội này ngay từ hôm nay!

TƯƠNG LAI PHÍA TRƯỚC

Ngày ... tháng ... năm ...

on gái yêu của cha!

Tối hôm nay, lúc cha qua phòng con thì thấy con đang căm cụi ngồi học bài.

Nhìn con ngồi học bài, cha lại nhớ về thời đi học ngày xưa của chính mình. Cuộc đời con người ai cũng ít nhiều phải trải qua những năm tháng như thế này. Các nhà văn thường nói rằng, tuổi học trò là những năm tháng đẹp nhất đời người. Nhưng với riêng cha, cha có thể cảm nhận đó là những năm tháng gian khổ nhất. Tuy là những năm tháng gian khổ nhất, nhưng đồng thời, cũng là những năm tháng đáng nhớ nhất. Bởi lẽ, tất cả những ước mơ, dự tính, những mục đích sống, những việc mình sẽ làm trong đời... cha đều nghĩ đến từ những ngày tháng còn ngồi trên ghế nhà trường!

Nhiều đêm cha ngồi tự xét lại bản thân! Nhiều ước mơ, quan niệm trước đây của mình về cuộc sống, về nghề nghiệp, về một vài dự định trong đời, nay được nhận thức sâu thêm, trở nên cụ thể, rõ ràng hơn...

Ngày hôm nay, con đang ở tuổi của cha ngày xưa. Đã đến lúc con phải bắt đầu nuôi dưỡng những ước mơ về tương lai...

Một người con gái sớm biết suy nghĩ về tương lai đời mình thì chắc chắn sẽ sống có trách nhiệm đối với bản thân nhiều hơn và đường đời phía trước sẽ có nhiều triển vọng hơn.

Khi cha hỏi con có ước mơ gì cho tương lai thì con chớp chớp mắt lúng túng và im lặng. Dường như câu hỏi của cha đã khiến con phải suy nghĩ về một vấn đề rất hệ trọng. Phải đấy, con ạ! Cha rất mừng khi thấy con có một thái độ nghiêm túc suy nghĩ về tương lai của mình.

Cha đặt câu hỏi cho con không phải để mong sẽ lập tức nhận được từ con câu trả lời. Câu hỏi của cha chỉ để tạo cơ hội cho con suy nghĩ.

Tuổi trẻ của con không thể thiếu niềm ước mơ về tương lai. Cha không thích sau này con có một lối sống hời hợt, đã sống là phải dấn thân: cho khoa học, cho nghệ thuật hoặc phục vụ xã hội. Con hãy hoàn thiên mình bằng chính sức manh

của bản thân mình. Hãy chọn một nghề mà mình có năng khiếu và thật sự yêu thích!

Luôn biết nhìn về tương lai phía trước. Đừng đợi nước đến chân mới nhảy. Ngay từ bây giờ, con có thể làm gì để chuẩn bị cho những khó khăn, thử thách trong tương lai? Chẳng hạn như, chấm dứt tình trạng phải lo âu về thất nghiệp bằng cách lo học cho mình một nghề vững chắc ngay từ bây giờ. Muốn sống được với những ước mơ cao đẹp thì ngay từ bây giờ, cố gắng đừng bao giờ để những nỗi lo lắng về tiền bạc chi phối những niềm hạnh phúc trong cuộc đời của con.

Nghề nghiệp sẽ là phương tiện để mỗi ngày con thực hiện ước mơ của mình. Cha không bao giờ bắt ép con phải chọn lựa một nghề nghiệp nhất định nào cả! Đường đời của con phải do chính con quyết định chọn lựa. Cha để cho con có sự tự do lựa chọn, nhưng cha sẽ định hướng cho con có được sự lựa chọn đúng và tránh được sai lầm!

Ở lứa tuổi của con hiện giờ, con đang phải đối mặt với rất nhiều vấn đề khó khăn, phức tạp khác nhau mà cuộc sống chắc chắn sẽ mang lại! Những khó khăn nghiệt ngã trên đường đời dễ làm cho người ta thối chí nắn lòng, nhưng cha tin rằng con gái của cha sẽ hiểu được bài học về giá trị của việc biến ước mơ thành hiện thực - sau khi con đã dũng cảm vượt qua những khó khăn, thử thách mà cuộc sống đưa đến!

Con hãy biết ơn những gian khổ, khó khăn lẫn những khát khao, ước muốn của thời đi học. Sau này, khi con đã trưởng thành, mỗi khi nhớ lại những gian khổ, khó khăn đã qua, con sẽ càng có thêm nghị lực để biến những khát khao, ước muốn từ thuở xưa trở thành hiện thực.

Con đang sống trong một xã hội tiến bộ, nam nữ bình đẳng. Hẳn con đồng ý với cha, cuộc sống hiện đại ngày nay đòi hỏi ở người phụ nữ những gánh nặng trách nhiệm ngày càng nặng nề hơn. Họ không chỉ phải chu toàn nhiệm vụ của một người làm vợ, làm mẹ, mà còn phải chu toàn trách nhiệm của một người phụ nữ có công việc, có nghề nghiệp trong những lĩnh vực khác nhau của đời sống xã hội.

Đừng bao giờ mang mặc cảm tự ti một cách vô lý rằng, phụ nữ là chân yếu tay mềm, rằng con phải lo chăm sóc gia đình, nuôi con, rằng phụ

nữ không thể thành công như nam giới... Tất cả những lý do đại loại như vậy đều chẳng có tính thuyết phục chút nào cả! Một người đàn bà không biết nghĩ đến điều gì khác hơn là cái xó bếp nhà mình, không làm được gì khác hơn ngoài chuyện bếp núc, thì làm sao có thể có được trình độ học vấn cao, làm sao có thể dấn thân cho lý tưởng, cho nghề nghiệp để trở nên bình đẳng với nam giới được?

Chắc con cũng đã để ý thấy, nhiều phụ nữ ngày nay có tính tự lập và khả năng làm việc độc lập rất cao. Thực tế cuộc sống đã chứng minh một cách hùng hồn cho chúng ta thấy, nhiều phụ nữ ngày nay còn chinh phục được những đỉnh cao thành công ngoạn mục hơn cả nam giới. Mẹ của con là một ví dụ!

Con hãy học hỏi từ những người phụ nữ thành đạt và cả những người phụ nữ chưa thành đạt. Để từ đó con có thể làm nên sự thành đạt trong cuộc đời của chính mình.

Vậy ngay từ bây giờ, chúng ta cần phải chuẩn bị rất nhiều để biến ước mơ ngày hôm nay trở thành hiện thực sau này, con ạ!

HÀNH TRÌNH ĐẾN THÀNH CÔNG

Ngày ... tháng ... năm ...

Chiều nay, con vừa đi học về đã vội khoe với cha kết quả bài tiểu luận vừa rồi của con ở trường đại học đạt được điểm 9. Ngay cả cha cũng cảm thấy ngạc nhiên, bất ngờ sao con có thể đạt được điểm cao như vậy? Đây là một chuyện khá hi hữu trong lĩnh vực khoa học xã hội, bởi vì ít khi có những bài tiểu luận của sinh viên được các giáo sư đánh giá điểm cao. Thường thì những bài đạt được điểm 8 đã là xuất sắc lắm rồi! Chuyện này khiến cha cảm thấy rất ngạc nhiên, đành phải cầm bài tiểu luận của con về phòng để đọc lai thất kỹ.

Lúc đọc xong, cha phải thừa nhận là, tuy mới chỉ học năm thứ nhất, nhưng con viết được một bài sâu sắc như thế này là một chuyện đáng khen ngợi. Những lập luận của con trong bài viết khá sắc sảo, tài liệu tham khảo công phu, có giá trị,

các ý tưởng của con rất phong phú, cách viết lại khéo léo, duyên dáng nữa! Cha chúc mừng con!

Thế nhưng, khi cha hỏi con đã lên kế hoạch học tập cho thời gian sắp tới chưa, thì câu trả lời của con khiến cha ngạc nhiên: "Sắp tới, nhà trường có cấp kinh phí cho sinh viên nghiên cứu khoa học. Con đang tìm cho mình một đề tài thích hợp để tập nghiên cứu khoa học, nhưng hiện giờ vẫn băn khoăn chưa biết nên chọn đề tài nào!" Con lại còn nhờ cha gợi ý cho con.

Cha rất ủng hộ việc con có ý định tham gia các đề tài nghiên cứu khoa học của sinh viên, nhưng con có biết cha ngạc nhiên vì sao không? Cha ngạc nhiên vì tại sao con lại phải vất vả đi tìm một đề tài khác để nghiên cứu khoa học? Tại sao con không chọn ngay đề tài của bài tiểu luận vừa rồi để tiếp tục nâng nó lên trở thành một đề tài nghiên cứu khoa học?

Bài tiểu luận vừa rồi, bước đầu đã chứng minh rằng con gặt hái được thành công. Đó cũng chính là đề tài mà con có nhiều ưu thế hơn người khác, am hiểu hơn người khác. Vậy tại sao con không tiếp tục tìm cách đào sâu nó, phát triển nó? Tại sao mình đang sở hữu trong tay một đề

tài mà mình rất có lợi thế, mình lại bỏ nó đi để chọn một đề tài khác mà mình chưa biết rõ là mình có lợi thế hay không?

Mọi thành công của chúng ta trong cuộc sống đều đi từ những thành công nho nhỏ đến những thành công lớn. Bí quyết thành công của con người trong cuộc sống cũng chính là ở đây! Bất kỳ ai mà chẳng thèm khát thành công? Thế nhưng, con người ta không thể thành công trong một sớm một chiều! Có thể gọi đây là "hành trình vươn tới thành công". Hành trình đến với thành công chứa đựng rất nhiều thử thách, gian nan.

Thành công là cả một hành trình lâu dài. Thế nhưng, người đời thường chỉ nhìn thấy kết quả thành công mỹ mãn của người khác, ít ai biết nhìn thấy "quá trình đi đến thành công đó" đã phải trải qua nhiều phức tạp, khổ đau, vất vả, nhiều băn khoăn, chọn lựa như thế nào.

Những người không bền chí, không kiên trì với mục đích, luôn thay đổi hướng đi, thì làm sao tích lũy được bề dày kiến thức lẫn kinh nghiệm để thành công?

Trong xã hội, con đã nhìn thấy nhiều tấm gương thành công. Ở lĩnh vực nào cũng có người

thành công. Tuy nhiên, con có bao giờ hỏi tại sao họ thành công? Có thể có rất nhiều lý do đưa đến kết quả thành công của họ. Thế nhưng, chắc chắn có một lý do là, họ luôn kiên trì với mục đích của họ, dành nhiều thời gian để suy nghĩ về điều họ sẽ làm, tích lũy được nhiều kinh nghiệm liên quan đến những gì mình đã làm, gặt hái những thành công nho nhỏ ban đầu để rồi tiếp tục hăng hái vươn tới những thành công ngày càng lớn lao hơn!

Cho nên, điều quan trọng không phải là con nhìn thấy thành công của họ ở đích đến, mà con hãy biết học cả hành trình mà họ đã vươn đến thành công như thế nào!

Cha có một người bạn đồng nghiệp vừa xuất bản cuốn Từ điển Công nghệ Hóa học. Với hơn 30 000 thuật ngữ tra cứu Anh-Việt, có thể nói cuốn từ điển này là một công trình khá công phu, đồ sộ.

Các bạn đồng nghiệp ai cũng ngạc nhiên. Họ không hiểu người bạn đồng nghiệp này tìm đâu ra thời gian để biên soạn một bộ từ điển đồ sộ như

vậy? Công việc hằng ngày ở trường, như ai cũng biết, đều đã rất bận rộn, tốn nhiều thời gian. Điều đáng nói là, hoàn cảnh gia đình cô ấy lại vô cùng khó khăn. Chồng cô ấy là thương binh, lại đang mắc bệnh lao phổi rất nặng, đe dọa đến tính mạng. Mặc dù đã được đưa vào bệnh viện để điều trị, nhưng tình hình của chú ấy gần đây vẫn không mấy khả quan. Trong hoàn cảnh đó, dù phải dành rất nhiều thời gian lẫn công sức để chăm lo cho chồng, cô ấy vẫn kiên trì với mục đích xuất bản cuốn từ điển.

Bí quyết thành công của cô ấy là, kiên trì với mục đích biên soạn cuốn từ điển. Ý định xuất bản cuốn từ điển này đã manh nha trong đầu óc của cô ngay từ thuở sinh viên. Sau này, khi đã trở thành giảng viên, sau mỗi ngày đi dạy về, cô ấy quyết tâm tìm hiểu cho được một thuật ngữ. Tìm hiểu cặn kẽ xong thì viết vào một tấm thẻ giấy để sau này đánh máy. Cứ kiên trì, đều đặn như vậy hơn mười năm, bất kể điều kiện sống, hoàn cảnh gia đình, tâm trạng của bản thân như thế nào, đến nay công trình đã hoàn thành!

Nếu cô ấy chỉ suy nghĩ đơn giản như bao nhiều người khác, đợi đến khi có thời gian rảnh hoặc khi lo xong chuyện gia đình rồi mới nghĩ đến chuyện biên soạn cuốn từ điển, thì không biết đến khi nào mới có thể hoàn tất cuốn từ điển được?

Nếu giả sử cô ấy cũng giống như con, nay thích biên soạn từ điển, ngày mai lại thích chọn đề tài khác, cứ liên tục thay đổi đề tài, thì thử hỏi cô ấy có làm xong được việc gì không? Có thể gặt hái thành công mỹ mãn với bộ từ điển như ngày hôm nay không?

Thế cho nên con có thể thấy là, để thành công người ta cần phải kiên trì, dành công sức đầu tư và thời gian chuẩn bị lâu dài như thế nào! Thành công càng lớn lao càng đòi hỏi bề dày công sức và thời gian chuẩn bị kỹ lưỡng từ trước.

Qua chuyện kể trên con có thể nhận ra, với những tác giả chân chính, khi viết sách họ luôn có sẵn trong đầu một đường lối biên soạn, một kế hoạch, dự định rất rõ ràng, chứ không phải là tùy tiện hoặc viết theo đơn đặt hàng, cũng không phải vui làm buồn bỏ hoặc chỉ viết tình cờ theo ý thích hoặc cảm xúc.

Bất cứ cuốn sách nào ra đời cũng đều là kết quả của một hành trình không ngừng nỗ lực tìm tòi, sáng tạo, chờ đợi, kiên nhẫn và hy vọng...

Con đã nhìn thấy cha bận rộn suốt ngày ở trường đại học, với hàng loạt công việc khác nhau không lúc nào ngơi: giảng dạy, nghiên cứu khoa học, hướng dẫn sinh viên làm đề tài, tham gia các hoạt động xã hội, hội thảo, báo cáo chuyên đề, sinh hoạt học thuật bộ môn, soạn đề thi, chấm bài, rồi cả một loạt những cuộc họp hành... rất mất thời gian khác nữa! Như thế thì cha lấy đâu ra thời gian để viết sách?

Có những đêm, khi đi ngang phòng làm việc của cha, hẳn con cũng nhìn thấy hai bàn tay cha liên tục gõ như "khiêu vũ" trên bàn phím máy vi tính. Có thể con sẽ nghĩ rằng, trong cha, cảm hứng luôn dồi dào và cha có thể viết văn một cách dễ dàng... Nhưng thực ra, mọi chuyện không hề đơn giản như vây!

Chính cha đã phải suy nghĩ, nung nấu ý tưởng cho đề tài của mình từ rất lâu, qua bao ngày tháng! Để viết được một dòng, thì có thể cha đã phải suy nghĩ về nó trước đó cả một giờ. Để viết xong một cuốn sách trong thời gian ba tháng, con phải hiểu là cha đã phải chuẩn bị ý tưởng cho nó từ trước đó hơn cả mười năm. Cho nên, cách tính tổng khối lượng thời gian để hoàn tất một

cuốn sách thường chỉ mang một ý nghĩa hết sức tương đối, chỉ là mang tính ước lệ mà thôi! Bởi vì, bất cứ người viết nào cũng đều phải trải qua một thời kỳ "thai nghén" lâu dài với rất nhiều trăn trở, cuối cùng thì những dòng chữ đầy cảm xúc, sáng sủa, mạch lạc mới có thể tuôn chảy ào ạt trên trang viết như con đã thấy!

+++

Con thấy đó, hành trình vươn tới thành công đầy vất vả, khó khăn như vậy. Thế thì, tại sao chúng ta không tìm cách tiến hành công việc của mình một cách thông minh nhất, khôn ngoạn nhất?

Bài tiểu luận của con trong ngày hôm nay đã là một thành công bước đầu, con hãy tiếp tục đào sâu, phát triển nó thành một đề tài nghiên cứu khoa hoc.

Sau khi hoàn tất đề tài nghiên cứu khoa học, con lại có thể tìm cách tiếp tục đào sâu, phát triển nó trở thành đồ án tốt nghiệp đại học.

Sau khi tốt nghiệp đại học, con lại có thể tìm cách tiếp tục đào sâu, phát triển nó trở thành luận văn thạc sĩ.

Sau khi hoàn tất được luận văn thạc sĩ, con vẫn còn có thể tiếp tục đào sâu nó nhiều hơn nữa, để đăng trên các tạp chí khoa học chuyên ngành, suy nghĩ thêm để viết thành đề cương nghiên cứu luận án tiến sĩ. Tại sao lại không chứ?

Và ngay cả sau khi đã bảo vệ thành công luận án tiến sĩ rồi, cũng với đề tài này, con có thể chuyển nó thành những chuyên khảo, biên soạn thành những cuốn sách, giáo trình để xuất bản cho sinh viên và nhiều người cùng đọc...

Trái lại, nếu con cứ tìm cách thay đổi đề tài liên tục thì chắc chắn là công sức mà con bỏ ra sẽ vất vả, nhọc nhằn hơn rất nhiều và dĩ nhiên là con khó mà đủ điều kiện đi thật sâu vào bất cứ đề tài nào! Xác suất để thành công cũng sẽ không cao bằng cách làm như cha vừa gợi ý, phải không con?

Sau này, trong công việc, thậm chí ngay cả trong kinh doanh nữa, nếu muốn gặt hái thành công lớn, nhất thiết con sẽ phải trải qua hành trình như thế này thôi!

SUY NGHĨ TỪ MỘT CHUYẾN ĐI

Ngày ... tháng ... năm ...

on gái yêu của cha!

Trời đã về chiều, chuyến xe đò tốc hành ngột ngạt hơi người vẫn đang tiếp tục lăn bánh về vùng đất miền duyên hải. Từ xa xa, qua cửa kính xe, trước mắt cha những đám mây đen kịt đang phủ kín bầu trời, báo hiệu cơn mưa lớn có thể ập xuống bất cứ lúc nào.

Người bạn học cùng lớp với cha ngày xưa, đang ngồi trên xe bên cạnh chỗ cha, ghé tai bảo: vào những ngày mưa như thế này, tai nạn xe cộ ở đây thường hay xảy ra lắm. Trước chuyến đi, cha không thể ngờ rằng lâu nay người bạn của mình phải sống trong những hoàn cảnh hiểm nguy, khó khăn đến như vậy!

Đây là chuyến đi công tác xã hội đầu tiên của cha đến thăm vùng đất miền duyên hải này. Mọi thứ đối với cha đều rất ngỡ ngàng, mới lạ. Chiếc xe vẫn tiếp tục gầm rú để lấy sức mình vượt qua

đèo. Ngồi trên xe, cha bồi hồi nhớ lại lớp học của mình ngày xưa ở trường đại học sư phạm. Cha còn nhớ, lớp tâm lý - giáo dục của mình hồi đó có gần bốn mươi sinh viên, xuất thân từ nhiều tỉnh thành khác nhau. Sau khi ra trường, mỗi đứa đi cũng theo một ngả khác nhau. Riêng người bạn của cha đã quyết tâm chọn mảnh đất miền duyên hải này làm quê hương thứ hai của mình, nguyện gắn bó suốt đời cho công việc giáo dục những trẻ em bị khuyết tật ở đây.

Xe dừng lại, trước mắt cha hiện ra hình ảnh của trường khuyết tật. Ngôi trường nhỏ bé, đơn sơ, nằm vắng lặng một mình trên đồi dốc, hoàn toàn khác hẳn so với hình ảnh bề thế, khang trang của một trung tâm nuôi dạy trẻ khuyết tật mà trong suốt chuyến đi cha đã tự vẽ ra trong đầu óc của mình.

Cha và người bạn khệ nệ vác hành lý, men theo một con dốc ngoàn nghèo, nhỏ hẹp để vào trường. Đường dốc bị xói mòn, rất trơn trợt, chỉ cần sơ ý một chút là có thể bị té ngã bất cứ lúc nào. Đến đây, cha mới thực sự hiểu được cuộc sống những đồng nghiệp của mình đang phải

đương đầu với những nỗi vất vả, khó khăn trong nghề nghiệp và cuộc sống như thế nào.

Sân trường vẫn đang còn ngồn ngang những mảnh tường, gạch vụn đổ nát bề bộn. Trò chuyện với mọi người ở đây, cha mới biết, trước khi cha đến đây chỉ một tuần thôi, những cơn mưa như trút đã làm sụt móng một góc sân trường, khiến một phần bức tường bị đổ sập. Phòng ở dành cho giáo viên thì chật ních, vì các thầy phải dồn lại ở chung, nhường phòng cho các em học. Nhà để ở còn chưa có thì nói gì đến nhà bếp. Những buổi trời nắng, giáo viên phải nấu cơm ngoài trời. Những ngày trời mưa to, bếp lò được khiêng vào nấu cơm luôn trong phòng ở, khói bụi than tro cứ bay mịt mù... Dù biết như vậy là khổ, nhưng họ cũng chẳng còn sự lựa chọn nào khác, chẳng còn biết làm cách nào khác!

Càng trò chuyện với các bạn đồng nghiệp, cha càng nhận ra những niềm ước mong thầm lặng từ trong đáy mắt họ. Phần lớn các thầy cô chỉ mong sao có nơi ăn chốn ở ổn định hơn một chút, để trong lòng vơi bớt những đi những nỗi

lo toan đời thường, từ đó họ có thể tận tâm tận lực nhiều hơn cho công việc giáo dục. Thế nhưng, niềm ước mơ giản dị và hết sức chính đáng ấy, đối với họ, vẫn chỉ là những điều còn xa vời vợi. Những khó khăn đời thường vẫn cứ từng ngày từng giờ không ngừng đeo bám họ.

Vừa nói chuyện, cha vừa thầm nghĩ: Những đồng nghiệp của tôi ơi! Tôi thầm cảm phục khi nhìn thấy các bạn vẫn âm thầm, miệt mài với công việc của mình. Các bạn vẫn yêu nghề, mến trẻ mà kiên trì gắn bó với trường, với lớp...

Con không thể hình dung nổi đâu, công việc của người giáo viên dạy trẻ khuyết tật hết sức vất vả, đa đoan, nhưng giáo viên ở đây chẳng có ai so đo tính toán công sức mình đã bỏ ra. Mỗi ngày, từng giáo viên không chỉ có nhiệm vụ giúp các em phục hồi chức năng, còn phải đồng thời dạy văn hóa phổ thông, phát hiện năng khiếu của từng em để cho các em học nghề phù hợp; ngoài ra, còn phải lo cho mỗi em một ngày ba bữa ăn, chú trọng vệ sinh môi trường xung quanh trường học...

Dù hoàn cảnh sống còn rất nhiều khó khăn, nhiều đồng nghiệp của cha vẫn tìm mọi cách tạo cho các em học sinh khuyết tật có đủ điều kiện học tập: thư viện phục vụ sách nói, phòng phục hồi thể chất, phòng học nhạc... Thậm chí, họ có thể chắt chiu cả số tiền lương ít ỏi hằng tháng của mình để về thành phố mua sắm thêm những đồ dùng, phương tiện dạy học. Điều đáng nói là, nhiều giáo viên còn chưa được đào tạo bài bản về những kiến thức chuyên môn liên quan đến vấn đề giáo dục trẻ khuyết tật, vậy mà các thầy cô vẫn kiên trì vượt bao khó khăn, nỗ lực tự học, tìm tòi nhiều biện pháp giảng dạy phù hợp, sao cho các em học sinh khuyết tật có thể tiếp thu nhanh...

Chuyến đi thăm trường trẻ khuyết tật để lại trong cha rất nhiều suy nghĩ. Khi tận mắt nhìn thấy những khó khăn mà đồng nghiệp của mình đang phải chịu đựng, tận mắt chứng kiến những điều tốt đẹp mà những đồng nghiệp của mình đã làm được, cha cảm thấy thật xấu hổ với chính lương tâm mình. So với các đồng nghiệp của mình, cha may mắn nhiều hơn họ. Nhưng lâu nay, cha đã làm được điều gì tốt đẹp trong

phạm vi nghề nghiệp của mình chưa? Là giảng viên đại học ở thành phố, lâu nay cha nào đã hiểu hết được những khó khăn, nhọc nhằn, những nỗi thiệt thời, vất vả ở miền quê xa mà bạn bè, đồng nghiệp của mình bao năm qua vẫn âm thầm chịu đựng? Cùng làm việc trong ngành sư phạm, nhưng cha đã làm được điều gì hữu ích cho những trẻ em khuyết tật, thiếu may mắn kia?

Con thấy không? Cuộc sống quanh ta còn biết bao chuyện buồn khổ, những mảnh đời bất hạnh. Người trí thức có lương tri là những người phải biết quan tâm, suy nghĩ về những điều đó. Và trong khả năng của mình, phải góp phần làm giảm thiểu những khổ đau, bất hạnh của cuộc sống. Chính từ thực tế cuộc sống mà mỗi chúng ta biết xác định những gì tốt nhất mình có thể làm, để góp sức mình cho cuộc sống...

Hôm nay, cha rất mừng khi được trở về nhà, được sống bên mẹ và các con. Đêm đã khuya, nhưng những ý nghĩ trăn trở vẫn khiến cha không làm sao chợp mắt được. Cha vẫn ngồi lặng lẽ nơi bàn viết trong thư phòng, mắt nhìn ra cửa sổ ngoài vườn. Mọi vật đều chìm trong cảnh tĩnh lặng, im lìm. Trong khung cảnh này, cha lại càng

nhớ về trường khuyết tật ở miền duyên hải, nơi những người bạn đồng nghiệp của cha đang vất vả, hy sinh tận tụy ngày đêm...

Một cảm giác buồn nhè nhẹ, dịu dàng len vào tâm hồn cha. Trong những khoảnh khắc hiếm hoi của đêm yên tĩnh như thế này, mỗi người chúng ta đều cảm thấy trong lòng mình nỗi khát khao được hướng đến những điều gì đó tốt đẹp hơn cho cuộc sống. Những gì là tầm thường, thấp kém, xấu xa, đáng bị loại bỏ và tất cả những gì êm đẹp, tốt lành đang được mọc lên từ chính mảnh đất tâm hồn mình...

Chuyến đi này là dịp để cha bình tâm suy nghĩ lại và quyết tâm là mình sẽ phải thực sự tạo nên bước ngoặt đáng nhớ trong nghề nghiệp của mình!

Con gái yêu! Sau này, khi có dịp, mỗi lần đi công tác xã hội, cha nhất định sẽ cho con đi theo để con hiểu thêm về thực tế cuộc sống. Và nhất là khi cha đã cao tuổi rồi, không còn đi lại được nhiều nữa, thì chính con - và cả anh trai con nữa - sẽ là những người tiếp tục làm công việc từ thiện mà cha đang nỗ lực làm hôm nay!

MÙA HÈ XANH CỦA CON

Ngày ... tháng ... năm ...

Cha đang lật đi lật lại những tấm ảnh cùng lá thư con gửi về từ nơi xa mà lòng bồi hồi xúc động. Đó là những tấm ảnh chỉ mới chụp cách đây khoảng hơn một tuần, trong thời gian con dạy học và làm công tác xã hội nơi vùng đất gần như tận cùng của Tổ quốc, trong chiến dịch tình nguyên Mùa hè xanh.

Don gái yêu của cha!

Cha hy vọng, qua chuyến đi này con sẽ hiểu hơn về những trải nghiệm cuộc sống trước đây của cha. Trước đây, cha đã có nhiều gắn bó với vùng đất xa xôi này. Bởi vì, lúc mới vào nghề dạy học, cũng vào dịp hè, cha từng có dịp đặt chân đến nơi đó.

Trong ký ức của cha, đó là vùng đất mà rất nhiều người chỉ vừa nghe nói đến đã ngại ngần, vì những khó khăn, thiếu thốn trăm bề. Trước khi đặt chân lên vùng đất này, cha đã từng nghe những câu chuyện kể về cuộc sống khó khăn ở nơi

này như thế nào. Nhưng hồi đó, với lòng hăng hái của tuổi trẻ, cha nghĩ dù cuộc sống có khó khăn đến đâu thì mình cũng có thể học được một điều gì đó. Bạn bè có nhiều người hỏi cha: "Rồi cậu sẽ xoay sở ra sao khi sống ở nơi khắc nghiệt đó?" Cha chẳng cần quan tâm đến những câu hỏi đó. Cha tự nhủ, mình cứ mạnh dạn đi đến nơi cái đã, mọi chuyện khó khăn tới đâu sẽ xoay sở tới đó!

Thế rồi cha lặng lẽ từ biệt gia đình và bạn bè, rồi khăn gói lên đường. Cho đến bây giờ, ký ức về chuyến đi vẫn hiện ra trong cha rõ mồn một. Chuyến xe chở cha đi ra khỏi thành phố, những toà cao ốc xa dần phía sau lưng, chẳng mấy chốc, xe đã lăn bánh qua những vùng đất của miền quê. Nhìn ra ngoài cửa sổ xe, cha có thể thấy cây cối xanh tươi hai bên đường đi, không khí bỗng trở nên mát rượi, thật dễ chịu...

Xe dừng ở bến. Từ bến xe này, cha còn phải đi xuồng thêm mấy chục cây số nữa. Từ trên xuồng, nhìn ra hai bên bờ sông, lần đầu tiên cha được nhìn thấy những rặng dừa xanh ngút ngàn... Cha tự nhủ, ngôi trường của mình cũng sẽ ẩn khuất giữa những rừng dừa như thế này đây.

Cuối cùng, cha cũng đặt chân đến được mảnh đất mình muốn đến. Người chèo xuồng chỉ cho cha đường đi. Thời tiết đang vào mùa mưa, những hạt mưa bụi thổi lất phất trên mặt. Cha còn phải đi bộ thêm một quãng đường dài nữa. Cha cảm thấy thật bất tiện khi mình cứ phải đi bộ giữa ngút ngàn cây cối như thế này với chiếc áo mỏng manh, thời tiết lạnh lẽo và đôi giày da màu đen của cha đã ướt sũng. Nhưng may mắn thay, cha lại leo lên được một chiếc xe tải nhỏ chở nông sản, ngồi cùng với mấy thanh niên khác, đi nhờ vào làng. Lúc cha đến được ngôi làng thì trời đã xế chiều. Cha hỏi thăm một anh thanh niên đang đi ngược chiều về phía mình, hy vọng anh ta chỉ cho cha tìm ra địa chỉ của ngôi trường.

"Ngôi trường ấy à? Ôi! Tệ lắm!" - Anh ta đáp. "Tôi đã cố gắng dạy ở đây mấy tháng rồi và đang chuẩn bị bỏ về thành phố đây!" Mặc dù ngoài miệng thì nói như thế, nhưng anh ta vẫn tốt bụng mang giúp cha hành lý.

Cha đến nơi. Ngôi trường chỉ có sáu phòng học và một khu nhà dành cho giáo viên. Quả thực, đây là một ngôi trường quá nhỏ bé. Cha đến trình diện hiệu trưởng. Thầy hiệu trưởng dẫn cha xuống giới thiệu với lớp: "Đây là thầy giáo mới của lớp các em!" Các em tròn xoe mắt nhìn cha, rồi bất chợt các em nhao nhao, reo lên: "Thầy giáo mới, chúng mày ơi!"

Thầy hiệu trưởng nói, đã mấy tháng rồi, lớp các em không có giáo viên. Và sự xuất hiện của cha chắc hẳn phải là một niềm hạnh phúc thật sự đối với các em, nên các em mới reo hò một cách vui sướng như vậy! Cha cảm thấy mình đã bắt đầu biết thấu hiểu những nỗi khó khăn của hoàn cảnh học sinh, cùng khát vọng học tập qua từng ánh mắt hồn nhiên của các em đang nhìn cha.

Chắc con không thể hình dung được học sinh của cha hồi đó có những em tóc dài lâu ngày chưa được hớt, áo quần bị rách tà, đứt nút nhưng chẳng có ai đơm lại, có những em đi đôi chân trần đến lớp mà có lẽ quanh năm cũng chẳng hề có khái niệm gì về đôi dép.

Đến lúc cha được nhận phòng, phòng của cha ở chỉ có một cái giường cũ và một cái bàn gỗ rất dài. Nơi này hoàn toàn không có điện, và dĩ nhiên, không thể có truyền hình, cũng chẳng có

lấy một tờ báo nào. Tối hôm đầu tiên, cha không phải nấu cơm mà thầy hiệu trưởng nấu cơm cho cha ăn luôn. Các giáo viên ở cùng nhà tập thể cũng ăn cơm mừng sự có mặt của cha. Mọi người chỉ có một ít gạo, một ít nấm, mấy con cá và mấy quả trứng cho bữa tối.

Ăn cơm và trò chuyện với mọi người xong, cha mệt mỏi về phòng và ngủ thiếp đi... Đêm yên tĩnh và tuyệt đẹp. Lần đầu tiên cha được nghe tiếng dế gáy rả rích suốt đêm.

Cha đã sống và dạy học suốt hơn ba năm ở mảnh đất nơi tận cùng tổ quốc. Suốt những năm dài đó, điều quý giá nhất mà cha đã học được chính là lối sống giản dị. Cha chỉ được ăn những gì mà những người dân chất phác, hiền lành đem đến cho cha mỗi ngày. Cha luôn tự tay mình nấu ăn và giặt quần áo. Hơn thế nữa, cha còn học được cách sống khiêm nhường và biết yêu thương, bởi mỗi khi gặp khó khăn nào đó, cha luôn đón nhận được sự giúp đỡ tận tình của những bậc cha mẹ học sinh hiền lành, lương thiện quanh cha.

Chưa hết, những ngày sống ở đây cha đã học bơi lội, học đánh cá, nuôi gà và đủ thứ linh tinh khác... Vốn sống thực tế và sức khoẻ của cha cũng tăng lên rất nhiều. Bây giờ cha có thể đi đầu trần trong mưa mà chẳng hề biết đến ốm đau hay bệnh tật là gì. Và nhất là, cha đã hiểu được giá trị của lao động và lòng yêu cuộc sống là như thế nào. Con biết không? Cha đã cảm động biết bao khi nhìn thấy những người nông dân quanh cha vất vả đi làm về với tấm lưng ướt đẫm mồ hôi, nhưng họ vẫn luôn nở nụ cười hạnh phúc với cha, với các em học sinh. Nhiều người vui vẻ tình nguyện chèo xuồng chở các em học sinh qua sông, đưa đón các em đi học mà chẳng bao giờ nghĩ đến chuyện tính toán tiền công.

444

Sau này, khi trở về dạy học ở thành phố, cha vẫn nhớ làng quê ấy da diết. Gần bốn năm gắn bó là cả một khoảng thời gian bất tận với biết bao kỷ niệm tươi đẹp. Cha chẳng bao giờ ân hận khi mình đã từng quyết định về dạy học ở miền quê.

Với người giáo viên, ai chưa từng được đi dạy học ở miền quê là một thiếu sót đáng tiếc. Vì chỉ có những nơi ấy mới thực sự là những nơi cần đến mình nhiều nhất.

Và khi sống thầm lặng, dấn thân ở những nơi ấy, chúng ta tích luỹ được biết bao kinh nghiệm sống bổ ích. Những dịp được đem kiến thức của mình đến với các tỉnh xa xôi sẽ mãi là những ký ức tươi đẹp cho cả đời người gắn bó với nghề dạy học...

Sau này, liệu con có chọn nghề dạy học hay không, cha chưa biết? Vì thế hệ của các con có rất nhiều triển vọng nghề nghiệp và cơ hội để lựa chọn ở phía trước. Nhưng cha hy vọng, mùa hè xanh năm nay của con cũng sẽ đọng lại trong con nhiều ý nghĩa như thế!

THÁI ĐỘ ĐỐI VỚI TIỀN BẠC

Ngày ... tháng ... năm ...

Hôm nay con đã lớn, cha muốn nói với con về một đề tài quan trọng. Đó là, thái độ của con đối với tiền bac.

Don gái yêu của cha!

Phần lớn con người ta đều phải suốt một đời vất vả ngược xuôi, nên chuyện tiền nong là một vấn đề rất đang để chúng ta phải suy nghĩ. Bao nhiêu kiếp người bị những gánh nặng của cuộc sống đè gí, từ ngày này sang tháng nọ, từ năm này sang năm nọ, cho đến tận cuối cuộc đời. Thế thì, chúng ta phải có thái độ đối với vần đề tiền bạc ra sao đây?

Thiên hạ ai cũng quan tâm đến tiền bạc, nhưng không phải ai cũng hiểu được mặt trái của nó!

Nghiên cứu lịch sử tiền tệ, con biết rằng, ý nghĩa ban sơ của đồng tiền vốn chỉ là một phương tiện trung gian trong trao đổi, mua bán.

Nhưng khi xã hội ngày càng tiến lên, thì tiền bạc cũng đeo thêm những ý nghĩa mới - cả tích cực lẫn tiêu cực. Tiền bạc có thể giúp con người có được một cuộc sống sung túc về vật chất, nhưng nếu không khéo sử dụng, tiền bạc sẽ làm hủy hoại tâm hồn của con người!

Ngay từ nhỏ, cha đã không nuông chiều con. Cha phải làm như vậy để khi con lớn lên, con có đủ sức chịu đựng những gian khổ mà cuộc sống mang lại.

Tiền bạc quả là có một sức hút rất lớn. Những người từ nhỏ không quen chịu khổ, lớn lên, gặp hoàn cảnh có nhiều thử thách, họ rất dễ đánh mất chính mình. Họ sẵn sàng đưa tay nhận những đồng tiền mà lẽ ra họ không nên nhận.

Những sinh viên trẻ tuổi sớm bị ám ảnh bởi tiền bạc thì đầu óc lẫn tâm hồn họ sẽ khó mà mở ra để đón nhận được những ý tưởng hay cảm xúc tươi đẹp nào cả! Suốt ngày, lúc nào tâm trí họ cũng lởn vởn hình ảnh những đồng tiền. Họ không thể nào tiếp thu nổi những tri thức sâu sắc ở giảng đường hoặc những triết lý sâu xa nào khác của cuộc sống.

Rất nhiều người lao vào cuộc sống náo nhiệt, tranh đua, đến nỗi ngày càng rời xa những mục đích cao đẹp mà họ đã tự đặt ra cho bản thân từ hồi còn trẻ. Đến một ngày nào đó, họ chẳng thể nào còn nhận ra được hình ảnh của chính mình nữa!

444

Chiều hôm qua, con xin phép cha cho con đi làm thêm, dù trong gia đình mình, cha mẹ vẫn lo cho con không thiếu thứ gì.

Cha hoàn toàn đồng ý, dù rằng mẹ con hết sức ngăn cản!

Ở các nước phát triển, những bạn trẻ ở lứa tuổi như con hiện giờ vẫn đi làm thêm là một điều rất bình thường. Cha cho phép con đi làm thêm để con biết quý giá trị của đồng tiền, và nhất là, để con có dịp tiếp xúc với thực tế cuộc sống một chút. Sau này, khi con thực sự đi làm, con sẽ không quá bỡ ngỡ trước hoàn cảnh mới. Hôm nay, cha mẹ chỉ muốn dặn con rằng:

Hãy biết cẩn thận gìn giữ lấy mình. Đừng bao giờ chỉ vì tham lam tiền bạc, vụ lợi mà đánh mất đi chính mình!

Đừng bao giờ để tiền bạc chi phối mình, mà hãy điều khiển nó một cách khôn ngoạn, theo mục đích cao đẹp của mình!

444

Nếu chúng ta có thái độ đúng đắn đối với tiền bạc, cuộc sống của chúng ta cũng sẽ dễ dàng trở nên thanh thản hơn! Ngược lại, nếu chúng ta có thái độ không đúng đắn đối với chúng, thì rất có thể chúng ta sẽ dễ dàng bị biến thành nô lệ mù quáng cho tiền bạc, mà hậu quả cuối cùng là ta phải sống một cuộc đời với những tháng ngày dài tất bật, bon chen... trôi qua vô nghĩa!

GIÁ TRỊ CỦA TÌNH TRẠNG THẤT NGHIỆP

Ngày... tháng ... năm ...

on gái yêu của cha!
Tốt nghiệp đại học, mấy tuần qua
con đã cầm hồ sơ đi xin việc nhiều nơi, nhưng
chưa có nơi nào nhận.

Suốt ngày hôm nay, con cứ trốn biệt ở trong phòng, tự hành xác mình bằng cách nhịn ăn nhịn uống, rồi lại nằm suy nghĩ những điều vớ vẩn, linh tinh, oán trách cuộc đời! Mẹ gọi con mãi nhưng con không chịu mở cửa. Mẹ con còn chẳng biết phải làm sao, thì cha kể như cũng "bó tay" trong trường hợp này rồi! Chẳng lẽ lại phải phá cửa để vào phòng con hay sao?

Đến tối thì con cũng chịu rời bỏ "nơi trú ẩn" của mình và bước ra bàn ăn để nhìn mọi người. Nhìn nét mặt sầu thảm của con, cha có cảm giác như con đang là người tuyệt vọng nhất trên thế gian này vậy!

Con hãy bình tĩnh lại đi! Con chỉ mới thất nghiệp một chút thôi. Cuộc đời của cha đã từng trải qua nhiều khoảng thời gian thất nghiệp, nên

cha cảm thấy chuyện này rất đỗi bình thường. Có thể rất nhiều người khác cũng trải qua những hoàn cảnh tương tự như chúng ta vậy. Con chỉ cần nhìn qua mục "Đăng ký tìm việc" trên các tờ báo, các trang quảng cáo hoặc trên mạng internet thì chúng ta cũng thấy danh sách dài dằng dặc những người đang cần việc làm - trong đó có những người có trình độ học vấn rất cao nhưng vẫn đang phải chịu cảnh thất nghiệp. Điều quan trọng nhất của con lúc này là dám đối mặt với hiện thực.

Chắc con còn nhớ, tỷ phú Mỹ Bill Gates đã từng nói: "Cuộc sống là một cuốn sách to và dày. Kẻ dại thì lật quá nhanh. Người khôn thì đọc, suy nghĩ và ứng dụng. Mái trường là nơi sản sinh ra những người chèo lái cuộc sống nhưng không nên coi là con đường duy nhất để có tương lai. Học ngoài nhà trường là công việc cả đời. Thất nghiệp cũng chỉ là chuyện thường gặp, đừng quan trọng hóa mà hãy coi nó là quãng thời gian để tiếp tục rèn luyện. Cuộc sống càng dễ dàng, con người càng có khuynh hướng dễ trở nên yếu đuối."

Nhìn lại cuộc sống của mình, cha càng thấy câu nói trên của Bill Gates là rất đúng. Lúc mới

tốt nghiệp đại học, cha phải trải qua thời gian thất nghiệp gần hai năm. Bây giờ, nhiều khi nghĩ lại, cha lại thấy biết ơn hai năm thất nghiệp đó! Nếu không có hai năm thất nghiệp đó, có lẽ cha đã không có thời gian và đủ quyết tâm để cố gắng tự học thêm ngoại ngữ và tập dịch sách, dịch báo; và chắc chắn cuộc đời của cha không thể có được ngày hôm nay!

Như vậy, rõ ràng là tình trạng thất nghiệp không hẳn đã đáng sợ. Nó chỉ là tình trạng mang tính tạm thời mà thôi! Điều đáng sợ chính là khi con người tự buông thả mình để cho hiện thực tàn nhẫn đè bẹp mình!

Có thất nghiệp, con mới biết thông cảm cho hoàn cảnh thất nghiệp của nhiều người khác. Cuộc sống có khó khăn, chúng ta mới tích cực động não, tư duy sáng tạo để vươn lên. Như cha đã nói, thất nghiệp chỉ là tạm thời, vươn lên mới là tất yếu! Chính vì vậy, con hãy coi chuyện thất nghiệp hôm nay là một cơ hội để tự tôi luyện mình! Hãy biết tận dụng những ngày thất nghiệp hiện tại để học hỏi nhiều hơn, tích cực tư duy, sáng tạo, nung nấu một ý chí vươn đến những thành công mỹ mãn hơn ở tương lai!

CHUNG SỨC VỚI NGƯỜI KHÁC...

Ngày ... tháng ... năm ...

on gái yêu của cha!
Cha chúc mừng con vừa tìm được việc làm. Trước mắt con là một cuộc sống mới mẻ, nhiều mối quan hệ giao tiếp, công việc... Thời gian này, con chưa nên vội nghĩ đến chuyện làm giàu mà điều quan trọng trước hết phải là thấu hiểu lòng người và biết cách chung sức với người khác.

Trước đây, có thể con thấu hiểu được bạn bè đồng trang lứa với mình, nhưng đó chỉ là những người sống trong phạm vi hẹp của lớp học mà thôi. Giờ đây, công việc và cuộc sống quanh con có nhiều vấn đề phức tạp hơn, nhiều khía cạnh phong phú hơn trước đây rất nhiều!

Nói riêng trong nghề nghiệp của mình, nếu lúc nào con cũng chỉ tìm cách co cụm, vun vén cho bản thân, thì có thể sau này con sẽ nhận ra mình chẳng có được gì cả! Hoặc nếu con có kiếm được

tiền nhưng không có được tình yêu thương của người khác thì sự giàu có của con có ý nghĩa gì?

Trong nghề nghiệp, con phải tìm được những người thực sự có cùng chí hướng với mình thì mới có thể gặt hái được những thành công lớn lao!

Con có để ý thấy rằng, nhiều người dẫu có tài nhưng vẫn không gặt hái được thành công, suốt đời chẳng làm nên chuyện gì có ý nghĩa cả, khiến tài năng bị hao mòn dần, chỉ vì không gặp được người cùng chung chí hướng. Tục ngữ có câu: "Một cây làm chẳng nên non." Dù bản thân mình có tài đi chăng nữa, nhưng chỉ với sức lực của một cá nhân thì có thể làm nên điều gì?

Tài năng của mỗi cá nhân dĩ nhiên là rất đáng quý, đáng trân trọng. Thế nhưng, có tài mà không biết cách phát huy, không tìm được "đất dụng võ" để phát huy thì tài năng cũng sẽ tự mai một dần, thậm chí trở thành vô dụng!

Một cây làm chẳng nên non, Ba cây chụm lại nên hòn núi cao.

Ca dao

Trên đời này, mỗi người đều có một thế mạnh riêng. Tìm cách giúp người khác phát huy thế

mạnh của họ thì con mới có điều kiện để phát huy thế mạnh của chính mình. Như vậy, những người có cùng tâm huyết mới có thể chung sức cùng nhau để tạo nên những điều tốt đẹp, mới mẻ và hữu ích cho cuộc sống...

Con sẽ có mong muốn trở thành một thành viên của một nhóm hoặc một tổ chức - nơi mà mọi thành viên cảm thấy có mối quan hệ thân thiết với nhau và thống nhất quanh một mục tiêu chung.

Biết làm việc nhóm không chỉ mang lại cho con những kết quả tốt, mà còn để làm cho công ty của con, cộng đồng của con, và biết đâu có thể là cả thế giới của chúng ta, trở thành một nơi tốt đẹp hơn rất nhiều.

Người thành công lớn nhất chính là người biết giúp người khác thành công, biết chung sức với người khác để gặt hái thành công!

ĐỐI DIỆN VỚI BUỒN KHỔ

Ngày ... tháng ... năm ...

on gái yêu của cha!

Trong cuộc sống, chẳng có ai thích đau khổ, cũng chẳng ai điên dại muốn tìm kiếm đau khổ hay giành giật đau khổ về cho mình.

Thế nhưng, nhiều nỗi khổ đau trong cuộc sống cứ như "những vị khách không mời" vẫn đến gõ cửa chúng ta mỗi ngày.

Đối diện với những buồn khổ trong cuộc sống dường như là chuyện dài muôn thuổ của cuộc đời mỗi người!

Dù đau khổ bắt nguồn từ muôn vàn lý do khác nhau, nhưng chúng ta đều có một cảm nhận được diễn tả bằng một từ ngữ chung chung là "đau khổ", dù rằng từ ngữ này không bao giờ có thể diễn tả hết những cung bậc cảm nhận khác nhau của mỗi chúng ta. Dẫu biết rằng đây là những phản ứng hoàn toàn mang tính tự nhiên, nhưng chúng ta lại chẳng dễ dàng chịu đựng nó chút nào cả! Đau khổ rất có thể trở thành gánh nặng mà

chúng ta phải mang theo trong suốt cuộc hành trình có khi hối hả, có khi lặng lẽ của đời người!

Gần đây, con than thở với cha, công việc ở nơi con đang làm có nhiều chuyện phức tạp. Dù rằng con luôn tìm cách cư xử tốt với mọi người, nhưng đồng nghiệp vẫn có kẻ ganh ghét với con, tìm cách nói xấu, phá hoại sau lưng con.

Con người chúng ta thường rất dễ vui buồn một cách thất thường trong cuộc sống. Khi vui, chúng ta tỏ ra rất hăng hái, lao vào làm việc với tất cả kỳ vọng rằng mình sẽ gặt hái thành công trong chớp nhoáng. Ngược lại, khi buồn thì lại tỏ ra rất dễ chán nản, buông xuôi, không còn muốn cố gắng làm việc gì nữa! Cả hai thái độ đó con đều cần phải tránh!

Không chỉ có chuyện hôm nay thôi đâu, trong cuộc sống rồi sẽ có những lúc con cảm thấy hết sức bế tắc, bao nhiều khó khăn chồng chất. Mộng vàng mà con ôm ấp trong lòng mình thuở nào không biết đến bao giờ mới có thể trở thành hiện thực!

Một trong những điều khó nhất của cuộc sống mỗi người chúng ta là làm sao có thể duy trì được một thái độ bình tĩnh, lạc quan trong mọi hoàn cảnh, trước mọi biến cố xảy đến với mình.

Cha có thể nói với con rằng, thời gian rồi cũng sẽ trôi qua, nỗi buồn trong lòng cũng sẽ đến lúc lắng xuống, mọi đau khổ sẽ vơi đi theo thời gian, những vết thương rồi cũng sẽ lành lặn trở lại... Con hãy luôn tự nhủ rằng, cuộc sống có lúc hạnh phúc, có lúc khổ đau. Cuộc sống có lúc tràn đầy niềm tin, có lúc thất vọng não nề. Để có thể sống bình thản trong mọi hoàn cảnh, chúng ta cần có một bản lĩnh lớn lao!

Khi con gặp phải một nỗi buồn nào đó, con có cảm giác như chỉ có mình con mới có những nỗi buồn như thế! Nhưng không phải vậy đâu, con ạ! Có những "nỗi buồn rất con người", mà bao người quanh con, bao người ở những thế hệ trước con cũng đều đã từng ít nhiều trải qua! Với những nỗi buồn đó, con rồi cũng sẽ vượt qua được hết! Phải có những "nỗi buồn rất con người" như vậy, con mới thực sự trưởng thành được!

Hầu hết chúng ta đều nghĩ đến những nguyên nhân từ bên ngoài gây ra đau khổ cho mình, chứ ít khi chịu nghĩ đến những nguyên nhân từ chính mình. Và cũng rất nhiều khi, bản thân mình lại là nguyên nhân gây ra nhiều đau khổ cho người khác trong cuộc sống!

Lâu nay, nhiều người chúng ta thường chỉ coi đau khổ là một nỗi ám ảnh đáng sợ, một cái gì đó nên né tránh trong cuộc sống. Chúng ta chưa bao giờ nghĩ đau khổ là một điều tất yếu không thể tránh khỏi trong cuộc sống để con người lớn lên, để trưởng thành. Chúng ta càng không nghĩ đau khổ chính là lý do cơ bản để con người trên hành tinh này sống yêu thương nhau nhiều hơn!

Cha có thể khẳng định với con rằng, cuộc đời con người ta có trải qua những cảnh ngộ khó khăn, những đau thương, mất mát thì mới có thể có được những ước vọng và những suy nghĩ khác người; từ đó, mới có thể làm được nhiều việc hữu ích để góp phần xoa dịu những nỗi đau của người khác trong cuộc sống!

Nói về đề tài này thì dù có hao tốn bao nhiêu giấy mực cũng không bao giờ nói hết được. Một ngày nào đó, khi con lớn lên, con sẽ hiểu những điều mà cha băn khoăn, day dứt trong cuộc sống.

Con sẽ hiểu được nhiều hơn những niềm vui lẫn nỗi buồn khổ mà con người phải trải qua...

Khi đối diện với buồn khổ, con hãy luôn tự nhủ với chính mình rằng, những nỗi buồn trong cuộc sống chỉ là cơ hội để con ngày một trưởng thành, chứ không phải là cái cớ cho con gục ngã!

Tại sao hôm nay con lại buồn khổ đến mức chẳng còn muốn bắt tay vào công việc? Nhiệt huyết trong con sao có thể chóng cạn như vậy? Con nên hiểu rằng, những người thành công trong cuộc đời là những người luôn để ý đến những điều tốt hơn là điều xấu; luôn thấy trước những triển vọng tương lai mà họ có thể thực hiện hơn là chỉ nghĩ đến những thất bại hiện tại; nghĩ đến những người tốt mà mình có thể hợp tác hơn là nghĩ đến những kẻ tiểu nhân đang nói xấu, phá hoại sau lưng...

Hạng người tiểu nhân trong xã hội có thể đông như kiến. Nếu cứ mải bận tâm về họ thì con còn thời gian đâu để làm việc? Trong mọi tình huống nan giải, bên cạnh việc phải đề phòng

những mưu mô thâm hiểm của kẻ tiểu nhân, thì con còn phải luôn biết tìm được những khía cạnh tích cực cho vấn đề của mình, để vẫn có thể duy trì được một tinh thần lạc quan, thản nhiên làm việc đều đặn như thường! Có như vậy thì con mới có thể sống cao thượng, ngắng mặt lên mà nhìn cuộc đời.

Nói tóm lại, trong mọi hoàn cảnh, cha tin con gái của cha sẽ luôn giữ được trong lòng mình ngọn lửa của sức mạnh ý chí sáng mãi không bao giờ tắt! Hãy làm việc trong mọi hoàn cảnh, chứ đừng "vui làm, buồn bỏ"!

Thái độ của con khi dám đối diện với những buồn khổ trong cuộc sống sẽ chứng tỏ con là người có nhân cách trưởng thành hay không.

SUỐI NGUỒN CẢM XÚC TƯƠI SÁNG

Ngày ... tháng ... năm ...

Hôm nay, cha rất vui khi thấy con tập viết văn. Đến tuổi này rồi, dù đã rời mái trường phổ thông từ rất lâu, thỉnh thoảng cha vẫn thích tìm đọc những sáng tác thơ văn của lứa tuổi học trò. Chắc con thắc mắc cha đọc để làm gì? Đọc để lòng mình được trẻ lại. Đọc để học lại những cách diễn tả cảm xúc hồn nhiên của tuổi trẻ mà cuộc đời mình lâu nay vì gánh nặng nỗi lo "cơm áo gạo tiền" nên đã đánh mất. Và đọc để hiểu tâm hồn của tuổi trẻ các con nhiều hơn. Từ đó, cha cũng có thể có những định hướng đúng hơn trong công việc của mình, nhằm phục vụ thế hệ trẻ các con.

Có người nói rằng, yêu thích văn chương nghệ thuật tức là chuẩn bị kết duyên với sự đói nghèo. Chẳng biết lời nhận xét này có đúng hay không, nhưng thực tế cho thấy có những nhà văn sẵn sàng chấp nhận một cuộc sống vật chất kham khổ để đổi lấy "thiên đường những rung đông cảm xúc" của bản thân ho. Cha hoàn toàn không dám khuyên con lưa chon một lối sống có phần phiêu lưu mao hiểm như vây. Muốn sống trên đời thì chúng ta phải biết rèn luyện tài năng và có ý chí vươn lên. Sống mà cam chiu nghèo khổ suốt đời thì không phải là sống. Tuy nhiên, nếu con viết văn để tập cách diễn tả cảm xúc chân thật của lòng mình thành câu chữ trên giấy thì cũng là điều nên làm lắm chứ! Môt người con gái sẽ trở nên đẹp đẽ bội phần khi bản thân cô ta hiểu được những giá trị thẩm mỹ. Cha sẽ hạnh phúc biết bao khi biết con là một cô gái biết yêu thiên nhiên, yêu cuộc sống, yêu thích văn chương. Cuộc sống sẽ có ý nghĩa sâu xa hơn nếu chúng ta biết suy nghĩ, biết cảm nhân. Điều này giúp tâm hồn con trở nên vô cùng phong phú!

Muốn viết văn hay, con cần rất nhiều điều kiện, trong đó, con không thể thiếu những cảm xúc phong phú. Rất nhiều người có học vấn cao, có

khả năng diễn đạt bằng ngôn ngữ rất tốt, nhưng họ vẫn mãi không viết văn được, là vì họ thiếu vắng suối nguồn cảm xúc.

Đến đây, chắc con lại thắc mắc: Cảm xúc là gì? Làm sao để chúng ta có được những cảm xúc tinh tế, phong phú?

Chắc con để ý thấy rằng, trong đời mình có những cái chỉ thoáng qua như mưa bay, nhưng có những cái lắng đọng mãi trong lòng mình. Những điều mắt thấy tai nghe, những rung động của con đều tạo thành cảm xúc. Nhà văn Nga mà con yêu thích - Maxim Gorky - cho rằng, mỗi con người ngay từ khi sinh ra đã mang những phẩm chất nghệ sĩ trong tâm hồn. Vấn đề là những phẩm chất này có được đánh thức, có được phát huy hay không? Đứng trước cảnh đẹp, các giác quan của chúng ta như được đánh thức. Những chuyện diễn ra giữa hôm qua và hôm nay, giữa cuộc sống hằng ngày và những điều con nghĩ về cuộc sống đều tao nên cảm xúc.

Nếu đánh mất đi nguồn cảm xúc tươi sáng của tâm hồn, cuộc sống của ta sẽ trở nên vô cùng nhàm chán, đơn điệu, tẻ nhạt, thậm chí là vô cùng buồn bã, thiếu ý nghĩa... Khi đó, con người ngắm nhìn thiên nhiên sẽ chẳng còn thấy đẹp, đọc một cuốn sách sẽ chẳng còn thấy hay, gặp gỡ người khác sẽ chẳng còn cảm thấy vui, nhìn một cảnh tượng thương tâm nào đó mà chẳng hề mảy may xúc động... Nếu cuộc sống của chúng ta rơi vào "tình trạng" đó thì quả thực là đáng sợ, con ạ!

Cảm xúc giúp cho những suy nghĩ khô khan của chúng ta trở nên có sức sống hơn. Nếu chỉ có kiến thức mà không có cảm xúc sáng tạo, con cũng khó mà tạo nên được điều gì có giá trị cho đời!

Nhưng làm thế nào để có được cảm xúc phong phú? Đây quả là một câu hỏi nan giải! Các công trình chuyên khảo tâm lý học về đề tài này đã và đang cố gắng đi tìm câu trả lời. Sau này lớn lên, con có thể đọc thêm những chuyên khảo này. Nhưng trước mắt, đây là một vài gợi ý ban đầu.

Trước hết, để có cảm xúc phong phú, con đừng bắt chước cách nhìn, cách suy nghĩ và cách cảm nhận của người khác! Cuộc sống không chỉ có một màu duy nhất! Con hãy tập nhìn cuộc sống bằng cái nhìn mới mẻ, con sẽ có được những

cảm xúc độc đáo, mới mẻ. Nhà văn Nga Tsekhov được coi là một trong những bậc thầy về truyện ngắn trong văn học thế giới từng nói rằng, ông có thể viết rất hay về một chủ đề nào đó đã cũ mèm, miễn là biết nhìn ra trong chủ đề của mình một cái gì đó mới mẻ, chứ không phải là những cái đã quá nhàm do những người đi trước đã tìm ra.

Chưa hết, nhà văn Anh William Somerset Maugham - một trong những nhà văn mà hồi còn trẻ cha rất yêu thích - thì cho rằng, con đường duy nhất để tìm ra cái mới là không ngừng tự mình thay đổi. Và con đường duy nhất để có được vẻ độc đáo là đào sâu, mở rộng thế giới nội tâm của chính mình...

Những gợi ý nêu trên có thể bước đầu đánh thức niềm hứng thú viết văn nơi tâm hồn con. Tuy nhiên, muốn viết được thành câu, thành chữ những cảm xúc đang giăng mắc trong lòng mình, quả là một điều rất khó! Cuộc sống này có biết bao vẻ đẹp! Do quá yêu cuộc sống mà chúng ta thấy mình cần phải viết lại những cảm xúc để tạ ơn cuộc sống. Chỉ mong những gì mình viết ra có thể mang lại cho người đọc một chút gì ấm lòng, như một cách để phả hơi ấm vào cuộc đời này,

tìm một chút đồng cảm... Nhưng có một điều chắc chắn là, dù con có cầm bút suốt một đời, con cũng khó có thể ngợi ca hết được vẻ đẹp của cuộc đời mà chúng ta đang sống, phải không con?

*

Trong cuộc sống, một trong những nỗi mất mát lớn nhất của con người chính là đã đánh mất nguồn cảm xúc trong sáng nơi tâm hồn mình. Đánh mất cảm xúc là sự đánh mất lớn nhất, vì cảm xúc khi đã mất đi rồi thì khó có thể tìm lại được.

Do vậy, con phải giữ gìn cảm xúc sáng trong như gìn giữ con ngươi của đôi mắt. Và một khi con làm được như vậy, chắc chắn cuộc đời sẽ nở hoa trước mắt con!

MỞ MANG TRÍ TUỆ

Ngày ... tháng ... năm ...

on gái yêu của cha!
Con mới ra trường và lập gia đình chưa lâu, vậy mà chiều hôm qua lúc cha đến thăm, con than thở với cha rằng chỉ riêng trong lĩnh vực chuyên môn của con, thời gian gần đây trên thế giới có rất nhiều thành tựu nghiên cứu mới mà con không thể bắt kịp được, nhiều tài liệu và sách vở mà con chưa kịp đọc!

Lúc cha hỏi con lý do vì sao, thì con lập tức đổ lỗi cho gia đình và công việc. Chỉ sáu tháng sau khi sanh con nhỏ, con đã không thể có đủ thời gian để đọc đống tài liệu mà thời gian vừa rồi do bận sanh và vất vả nuôi con nhỏ con đã tạm gác lai một chỗ.

Con tiếp tục than thở, nếu cứ theo đà này, chắc kiến thức của con sẽ sớm bị tụt hậu mất thôi! Con đường học vấn và nghề nghiệp mà bao năm qua con theo đuổi đang có dấu hiệu bị chững lại - nếu như không nói là "tuột dốc"!

Chuyện của con làm cha nhớ, trước đây cha có một người bạn là Cử nhân Anh ngữ. Cha đã

từng rất ngưỡng mô vốn kiến thức tiếng Anh của cô ấy. bởi cô ấy được học tiếng Anh một cách bài bản, theo hệ đào tao chính quy ở trường đại học, chứ không như cha - học ngoại ngữ bằng con đường chủ yếu là tư học. Vây mà sau này, khi cô ban ấy lập gia đình, chỉ sau thời gian ba năm nghỉ ở nhà để sinh và nuôi con nhỏ, không còn thời gian để đung cham đến sách vở gì nữa, thì vốn liếng ngoại ngữ của cô ấy gần như đã quên hết, nếu không nói là dường như trở lai với trình đô vỡ lòng... Để đi làm trở lai, cô ấy đã phải rất vất vả để ôn lai mọi thứ gần như từ đầu. Còn cha, cũng trong ba năm đó, với xuất phát điểm hết sức thấp kém của một người học võ lòng tiếng Anh, nhưng chỉ sau ba năm miệt mài cố gắng tự học, bước đầu cha đã có thể đọc được sách báo ngoại văn, lai còn bày đặt dịch thuật, công tác bài vở cho một vài tờ báo trong nước...

Có ai mà chẳng biết đến câu nói này: "Việc học giống như con thuyền đi trên dòng nước ngược, không tiến ắt phải lùi." Cha kể lại chuyện trên đây cho con nghe không phải là để khoe khoang gì với con. Cha chỉ muốn nói điều này: trên con đường học vấn, những người đi sau nhưng nếu biết nỗ lực đều đặn để tiến về phía trước liên tục,

thì đến một lúc nào đó có thể vượt lên người đi trước. Trái lại, một người dù đã đi trước nhưng nếu không thể tiếp tục tiến được nữa, thì đến một lúc nào đó, sẽ bị tụt lại phía sau là chuyện tất yếu thôi!

Chẳng nói gì giữa những người xa la, nói ngay chuyên giữa cha con mình. Mặc dù cha là cha của con, cha đã bắt đầu con đường học vấn của mình trước con cả mấy chuc năm, nhưng đến giờ phút này, một người lớn tuổi như cha đã có dấu hiệu bi tuột dốc rồi. Chẳng bao lâu nữa, chắc chắn con sẽ phải tiến xa hơn cha rất nhiều và những người ở lứa tuổi của cha cũng phải "biết điều" lui về phía sau, để nhường chỗ cho những người trẻ năng đông và có năng lực như con. Nếu cha cứ cố mà "bám víu" lấy những thứ không còn thuộc về mình nữa thì chỉ càng trở nên "đở hơi" trong mắt moi người mà thôi! Sau này, khi con ở vào lứa tuổi của cha hiện giờ, đến lượt con lại phải có trách nhiệm dìu dắt và nhường bước cho thế hê các con của con!

Cha rất đồng ý với con rằng, ngày nay lượng thông tin khoa học - kỹ thuật của nhân loại ngày càng tăng nhanh với tốc đô chóng mặt. Theo tính

toán của các nhà khoa học, trung bình mỗi năm trên thế giới có khoảng trên bốn triệu bài báo khoa học và hàng vạn đầu sách mới được xuất bản - chưa kể lượng thông tin khổng lồ mỗi ngày trên mạng internet...

Trước tình hình đó, với nhịp sống hối hả và công việc bận rộn, quỹ thời gian dành cho việc học của mỗi chúng ta càng lúc lại càng ít đi. Thế nhưng, những điều hữu ích, mới mẻ cần phải học để phục vụ cho công việc và nâng cao chất lượng cuộc sống thì lại quá nhiều. Những gì con học được trên ghế nhà trường không bao giờ đủ cho con có thể sống và làm việc trong suốt cả cuộc đời.

Tri thức là vô tận. Đời người thì hữu hạn. Cho nên, chắc chắn có nhiều điều mà chúng ta chưa thể nào hiểu biết, nắm bắt hết được. Chính vì vậy, có một thực tế phải thừa nhận là, con người có lẽ ít ai dám tự hào bản thân mình đã giàu có về tri thức, mà thật ra chúng ta luôn sống trong tình trạng nghèo nàn về tri thức.

Vậy làm thế nào để mỗi người có thể thu hẹp bớt khoảng cách giữa "cái đã biết" với "những cái chưa biết"? Làm thế nào để mỗi người có thể tự mình làm giàu tri thức, mở mang trí tuệ? Dưới đây là một vài kinh nghiệm mà cha thường chia sẻ với sinh viên của mình, biết đâu lại hữu ích phần nào cho con trong tình hình hiện tại!

Trước hết, dù mỗi ngày có bân rôn, mêt mỏi thế nào, con hãy tao cho bản thân một thói quen tư học. Dù cha biết cuộc sống và công việc bân rôn ngày nay khiến nhiều người không duy trì được thói quen tư học mỗi ngày, nhưng cha tin, con gái của cha thì khác! Không tư tạo được thói quen tư học thì chúng ta dễ chán nắn, bỏ cuộc nửa chừng. Trái lai, một khi quen tốt đã được hình thành thì dù con có học bao nhiều cũng không cảm thấy đủ, không cảm thấy mệt. Mỗi người cần tao cho bản thân thói quen tư học suốt đời, nhằm tiếp thu, học hỏi cái mới, để không ngừng vươn lên. Mỗi ngày, con chỉ cần học một ít thôi thì hy vong chúng ta sẽ bắt kip với những tiến bô mới. Còn nếu không chiu cố gắng duy trì thói quen tư học mỗi ngày, cứ để kiến thức bi dồn đống, thì nó sẽ mãi dồn đống như thế, không bao giờ chúng ta giải quyết được!

Dĩ nhiên trong chuyện này, tuy cha không phải là phụ nữ, không phải mang nặng để đau như con, nhưng hy vong con đừng trách móc cha

là lý thuyết suông hoặc viện lý do này nọ! Trong chuyện này, cha mong con hãy biết nhìn vào gương sáng của mẹ con đấy! Ngày xưa, mẹ cũng vất vả sinh con - hoàn cảnh nhà mình hồi đó lại rất khó khăn nữa - vậy mà con đường học vấn lẫn công việc của mẹ thì mọi người, từ người thân bên họ hàng nội ngoại cho đến đồng nghiệp, không ai có thể phàn nàn vào đâu được!

Cho nên, ngay từ bây giờ, con phải quyết tâm theo đuổi một chủ đề chuyên sâu nào đó mà mình yêu thích. Giữa biển học vô bờ, con người ta sở dĩ hơn nhau nhiều khi chỉ ở chỗ "biết chọn lọc" mà thôi. Được lựa chọn và học những gì mình thật sự quan tâm, thật sự yêu thích sẽ khiến con cảm nhận được nhiều niềm vui và hứng thú hơn để tự học.

Nếu chịu để ý, chắc con sẽ thấy lúc còn trẻ cha cũng "tham lam" đề tài, nhưng càng về sau này cha chỉ dành sự quan tâm và cố gắng tập trung viết những đề tài phù hợp với những đòi hỏi của thời đại mình đang sống. Tương tự như vậy, khi càng biết chọn lọc thông tin, càng nỗ lực đi sâu vào một chủ đề, con càng có cơ hội phát hiện ra nhiều điều sâu sắc, mới mẻ và càng ham

thích tìm hiểu nó. Bề dày tri thức của con sẽ được tích lũy dần theo thời gian. Về lâu dài, con sẽ có một vốn hiểu biết sâu sắc, độc đáo về chủ đề chuyên sâu của mình mà hiếm ai có được. Thậm chí, sau này có thể phát triển thành đề tài, thành luận án, hoặc những công trình chuyên khảo...

Cuối cùng, con phải luôn học cách tư mình tích cực đông não, tư duy sáng tạo và mỗi ngày phải tư rút ra cho bản thân mình những phương pháp làm việc sao cho hiệu quả nhiều hơn, sao cho ngày hôm nay phải hiệu quả hơn ngày hôm qua. Hiện nay, chắc con biết dù trên thi trường có bán nhiều cuốn sách của những tác giả danh tiếng trên thế giới day về cách tư học, cách tư duy sáng tao... nhưng xét đến cùng, những sách này chỉ có tác dung như những ý tưởng gơi mở cho con mà thôi! Điều quan trong là con phải có nghệ thuật chon lưa, vận dung những phương pháp đó như thế nào cho phù hợp với hoàn cảnh bân rôn hiện tại của con bây giờ, để vừa tiết kiệm được thời gian vừa học được nhiều điều hữu ích, mở mang trí tuê...

NHỮNG GIÁ TRỊ VĨNH HẰNG

Ngày ... tháng ... năm ...

Đã lâu lắm rồi, nhà mình vẫn còn duy trì được thói quen cùng ngồi xem chương trình mang tên "Khám phá khoa học" trên đài truyền hình vào mỗi buổi tối Chủ Nhật hằng tuần. Rất nhiều lần, chương trình truyền hình về đề tài khoa học ấy đã giúp chúng ta có thể hình dung ra cuộc sống hôm nay và cuộc sống tương lai ngày mai sẽ khác nhau như thế nào. Những phát minh, khám phá mới trong khoa học, những thành quả sáng chế kỹ thuật mới sẽ góp phần làm thay đổi cuộc sống của chúng ta...

Dù giờ đây tuổi đã cao, nhưng cha vẫn không thể không tỏ ra ngạc nhiên, thích thú khi theo dõi các chương trình khám phá khoa học thú vị ấy cùng cả nhà. Cha phải cảm ơn con, cảm ơn cả nhà đã giúp cha có những giây phút được hồn nhiên, ngạc nhiên khám phá, tìm hiểu những điều mới mẻ đó.

Ngay từ khi các con còn bé, cha để ý thấy các con luôn tỏ ra thích thú tìm hiểu những phát minh mới mẻ đó đang từng ngày, từng giờ thay đổi cuộc sống của chúng ta như thế nào?

Khi theo dõi các chương trình truyền hình này, cha suy nghĩ nhiều điều lắm! Chắc chắn, trong nhiều thế kỷ trước đây, con người ở khắp nơi trên thế giới lúc đó đã không thể tận mắt nhìn thấy những thành tựu khoa học - kỹ thuật như chúng ta đang sống ở thế kỷ thứ XXI này! Chẳng nói đâu xa, ngay cả cuộc sống của các con hiện giờ cũng đã khác nhiều so với tuổi thơ của cha cách đây mấy chục năm.

Và chắc chắn cuộc sống của nhân loại chúng ta cũng sẽ thay đổi rất nhiều trong vòng vài chục năm nữa, một hai trăm năm nữa, và trong rất nhiều thế kỷ kế tiếp... Những thay đổi ấy có được là nhờ vào những khám phá kỳ diệu, vĩ đại của khoa học. Sự thay đổi ấy sẽ còn tiếp tục diễn ra như thế nào nữa? Dĩ nhiên, cha không thể nào dự đoán cụ thể, chính xác được. Câu trả lời có lẽ phải dành cho các nhà tương lai học - những người đang nỗ lực nghiên cứu, phân tích và dự đoán tương lai.

Như một quy luật, khi khoa học phát triển thì nhiều mặt, nhiều khía cạnh khác nhau trong cuộc sống của chúng ta cũng sẽ thay đổi theo. Điều đó là chắc chắn! Thế nhưng, có một câu hỏi đã và đang đặt ra cho ngày hôm nay: "Liệu những sự thay đổi đó có làm cho cuộc sống của chúng ta trở nên giản dị hơn hay phức tạp hơn? Liệu những tiến bộ về mặt kỹ thuật và công nghệ có làm cho cuộc sống của chúng ta trở nên hạnh phúc hơn?"

"Phải chăng, bên cạnh việc hưởng những ích lợi của các phát minh khoa học mới, chúng ta có đánh mất đi nhiều thứ: lòng tốt, tình thương yêu, óc cảm thụ nghệ thuật, những giá trị đạo đức cao đẹp... mà con người dành cho nhau trong cuộc sống?" Con có bao giờ suy nghĩ về những điều đó không?

Nhưng có một điều mà mỗi chúng ta ngay từ hôm nay có thể tin tưởng chắc chắn rằng: dù những phát minh khoa học trong tương lai có làm thay đổi cuộc sống của nhân loại đến đâu, thì những giá trị đạo đức vĩnh hằng của nhân loại như: lòng yêu chuộng hòa bình, lòng tốt, lòng nhân ái của con người dành cho nhau trong cuộc sống cũng vẫn giữ nguyên giá trị. Bởi lẽ, cũng

quan trọng chẳng kém gì khoa học, thậm chí còn quan trọng hơn rất nhiều những thành tựu khoa học, chính những giá trị đạo đức cao đẹp đã góp phần làm nên hạnh phúc cho con người chúng ta trong cuộc sống và bảo đảm cho sự tiến bộ bền vững của cuộc sống...

Là những người gắn bó rất thiết tha với hoạt động giáo dục nói riêng - văn hóa nói chung, chúng ta càng tin tưởng một cách mãnh liệt vào điều đó, và cảm thấy thật hạnh phúc với công việc hằng ngày của mình. Bên cạnh việc truyền đạt kiến thức mới cho người khác, chúng ta cũng đồng thời góp phần nuôi dưỡng, gìn giữ những giá trị đạo đức cao đẹp trong tâm hồn con người qua các thế hệ...

Những bộ sách "Cuộc sống diệu kỳ", "Quà tặng trái tim"... mà chúng ta đang nỗ lực thực hiện là nhằm mục đích gì? Chẳng có mục đích nào khác ngoài việc muốn nhân rộng vẻ đẹp của những giá trị vĩnh hằng ấy đến với mọi người qua nhiều thế hệ, góp phần làm cho cuộc sống trở nên tốt đẹp hơn!

BIẾT NGHĨ ĐẾN NGƯỜI KHUYẾT TẬT

Ngày ... tháng ... năm ...

Thỉnh thoảng, một số bạn bè của cha đến nhà mình chơi thường tỏ ra ngạc nhiên, thích thú khi phát hiện thấy trong kệ sách của cha có một chiếc tàu thủy làm bằng gỗ, rất to và đẹp. Đó là chiếc tàu thủy mà cha đã mua làm kỷ niệm nhân chuyến đi thực tế tại một trung tâm nuôi dạy trẻ em khiếm thính cách đây đã khá lâu, từ ngày cha còn là sinh viên năm thứ hai của trường Đại học Sư phạm.

Còn nhớ, hồi đó khoa tâm lý - giáo dục có tổ chức cho sinh viên đi thực tế ở trung tâm nuôi dạy trẻ khiếm thính cách thành phố gần hai mươi cây số, nhằm giúp mỗi sinh viên có thêm bằng chứng thực tiễn để kiểm nghiệm và vững tin hơn vào một quan điểm giáo dục từ lâu đã được nêu

trong các giáo trình, đó là: "Giáo dục có thể giúp cá nhân khắc phục các nhược điểm của cơ thể, phục hồi các chức năng bị khiếm khuyết, đem lại cho trẻ em khả năng hoà nhập..."

444

Con biết không? Chuyến đi thực tế hồi đó đã tạo cho cha hết nỗi ngạc nhiên này đến ngạc nhiên khác. Cha nhìn thấy những đôi mắt hân hoan của các em mỗi khi thấy cha và mọi người bước vào thăm từng lớp học. Các em tuy không nói được, nhưng vẫn có thể giao tiếp với nhau bằng ngôn ngữ điệu bộ. Các em có thể trao đổi với bất kỳ người khách nào đến thăm dưới hình thức "bút đàm".

Nhiều em rất thích chơi thể thao, chơi một cách hào hứng ngoài sân! Con đừng tưởng học sinh khuyết tật không biết yêu! Các em cũng có nhu cầu được yêu thương. Nhiều em dám nhìn thẳng vào sự thật hoàn cảnh bản thân và hoàn toàn không có cảm giác tự ti hay mặc cảm gì như nhiều người chúng ta lâu nay thường nghĩ. Các em biết chấp nhận số phận, và nhiều khi cũng

chẳng bận tâm đó là điều may mắn hay bất hạnh của số phận dành cho mình nữa! Cha chỉ biết rằng, các em luôn tỏ ra sống rất yêu đời...

Niềm mơ ước lớn nhất của các giáo viên ngày đêm tận tụy nơi đây là làm sao rút ngắn khoảng cách thiệt thòi của các em so với những trẻ em bình thường khác, bằng cách từng bước giúp các em biết đọc, biết biết, học được một nghề nghiệp ổn định để sau này các em có thể tự sinh sống, hoà nhập với cộng đồng... Chính vì vậy, trường có rất nhiều nhóm ngành nghề phù hợp với năng khiếu, sở trường và sở thích của từng em: may thêu, khảm sừng, sửa chữa điện kỹ thuật, sửa chữa xe gắn máy...

Đặc biệt, tại phòng dạy nghề thủ công mỹ nghệ, một điều khiến cha vô cùng ngạc nhiên là các em có thể tạo ra được những sản phẩm rất đẹp mắt, tinh xảo từ những mảnh gỗ với đủ mọi kích cỡ khác nhau, tưởng chừng như chỉ còn cách bỏ đi. Vậy mà, với đôi bàn tay khéo léo và tính kiên trì học hỏi của mình, các em đã tạo nên những chiếc tàu thủy, những chú thỏ con, thỏ mẹ, những con chó con, cả những chú vịt Donald,

những hình trái tim, những mô hình ngôi nhà nhỏ bằng gỗ, và hàng loạt sản phẩm nhỏ bé xinh xinh khác nữa...

Một giáo viên phụ trách lớp, cũng là một người bị khiếm thính, cho cha biết, anh thật hạnh phúc khi được chia sẻ với các em những kinh nghiệm chế tác các sản phẩm thủ công mỹ nghệ như thế này. Và niềm vui của anh được tăng thêm khi anh nhìn thấy kỹ xảo tay nghề của các em ngày càng khéo léo hơn... Những sản phẩm đạt tiêu chuẩn chất lượng, có thể đem tiêu thụ ngoài thị trường, đem lại cho các em nguồn thu nhập để tự nuôi sống bản thân.

Bây giờ cha mới hiểu ra rằng, những sản phẩm thủ công mỹ nghệ mà lâu nay chúng ta vẫn nhìn thấy trong các nhà sách, trong các siêu thị, có một phần là do chính đôi bàn tay của những em học sinh khuyết tật này làm ra. Chúng không chỉ được bán ở thị trường trong nước, mà có thể còn vươn ra xuất khẩu ở cả thị trường nước ngoài. Những sản phẩm này đã góp phần trang trí, làm đẹp cho bao ngôi nhà và là niềm vui cho cuộc sống của bao nhiêu người khác...

Chuyến đi thực tế đã đọng lại trong mỗi người sinh viên lớp cha lúc bấy giờ rất nhiều suy nghĩ. Những khát vọng làm việc từ thiện của cha cũng được nhen nhóm từ những ngày đó!

Mỗi con người được sinh ra trong cuộc đời này có thể có một hoàn cảnh, một số phận khác nhau. Song dù được sinh ra với một hoàn cảnh bi đát hay một số phận thiệt thời như thế nào, bất cứ ai cũng có nhu cầu được đi học, được vui chơi với bạn bè, được hoà nhập với cộng đồng, được vươn lên để khẳng định bản thân mình. Các em cũng là những thành viên của cộng đồng xã hội, các em cũng có những nhu cầu và năng lực nhất định, vì thế các em hoàn toàn có quyền được bình đẳng như những trẻ em khác....

Chỉ một chuyến đi thôi, nhưng qua hình ảnh đáng trân trọng của các em, cha dần cảm nhận được ý nghĩa và yêu thích nghề dạy học mà mình đang quyết tâm theo đuổi. Đó là một nghề hạnh phúc và cao cả, khi từng ngày từng giờ chúng ta luôn tìm cách thấu hiểu các em, giúp các em xóa dần đi những mặc cảm tật nguyền, phát

huy năng khiếu sở trường, mạnh dạn vượt qua số phận khắc nghiệt, yêu đời, ham sống, yêu lao động, trở thành những con người thật sự có ích cho xã hội....

Công việc của người giáo viên nuôi dạy trẻ khuyết tật hoàn toàn không đơn giản. Phải có một nghị lực lớn lao, tấm lòng trong sáng và rất đỗi yêu nghề, mỗi giáo viên mới có thể vượt qua những khó khăn, những nỗi thiệt thời trong công việc để hoàn thành sứ mệnh.

Từ khi đón nhận một trẻ em khuyết tật vào trường, nuôi dạy các em đến khi các em có thể ra trường, đó là cả một quá trình gian khổ, trải qua rất nhiều giai đoạn: từ việc phục hồi chức năng, cho đến giáo dục văn hoá, hướng nghiệp - đào tạo nghề, và chặng đường cuối cùng là tìm kiếm cho các em một việc làm.

Chặng đường cuối cùng này lại là điều khó khăn nhất, vượt ra ngoài khả năng của các giáo viên. Thực tế, trong xã hội có rất nhiều doanh nghiệp đưa ra quy định tuyển dụng người lao động cho doanh nghiệp mình với điều kiện trước tiên phải là những người không bị khuyết tật.

Những quy định này vô tình đã thu hẹp cơ hội cho người khuyết tật hoà nhập với cộng đồng.

Chính vì vậy, cha hy vọng nếu sắp tới con mở trường tư thục, mong con hãy quan tâm và tạo nhiều cơ hội việc làm hơn nữa cho những người khuyết tật. Có thể từ trước đến nay, con đã từng hoặc chưa từng nghĩ đến điều này! Thế nhưng, những người khuyết tật sẽ không thể tự cải thiện đời sống của họ, nếu chúng ta không tạo cho họ cơ hội có việc làm.

Với tất cả những nỗ lực đáng trân trọng như vậy, chúng ta đều có quyền cùng hy vọng vào một tương lai tươi sáng hơn cho mỗi trẻ em khuyết tật và một xã hội ngày càng bình đẳng, tốt đẹp hơn!

MỤC LỤC